

Uitvoeringsagenda Jeugd

Gecombineerd uitvoeringsplan van de Hervormingsagenda Jeugd en de Jeugdnota.

September 2026

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	6
2. Hervormingsagenda jeugd	7
2.1. Reikwijdte en preventie	8
2.2 Toegang	13
2.3 Kwaliteitsverbetering & effectiviteit	14
2.4 Eenvoudigere uitvoering en inkoop	14
2.5 Regionalisering	15
2.6 Data & monitoring	15
3. Uitvoeringsplan Jeugdnota	16
3.1 Gezin	17
3.2 Meedoen	30
3.3 School	33
3.4 Leefomgeving (wijk)	36
Bijlage 1 overzicht inzet financiën middelen van Ark	41

Samenvatting

Met deze uitvoeringsagenda geeft Meppel invulling aan zowel de Hervormingsagenda Jeugd als de Jeugdnota 2023–2028. De gemeente staat voor de opgave waarin de hulp en ondersteuning voor jeugd en gezinnen verbeterd wordt en waarin tegelijkertijd het stelsel financieel houdbaar blijft. De druk op het stelsel neemt toe door groeiende vraag, complexere problematiek en stijgende kosten, terwijl het Rijk vanaf 2028 uitgaat van lagere uitgaven. Dit vraagt om scherpe keuzes en een duidelijke koers.

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda bepaalt in belangrijke mate wat er moet gebeuren omdat zij het landelijke kader vormt met verplichte opgaven en financiële randvoorwaarden.

Kern van de opgave

Jeugdhulp wordt scherper afgebakend: alleen voor complexe en meervoudige problematiek. Daarnaast is er vooral een sterke verschuiving naar preventie, normaliseren en het voorliggend veld. Hierbij moet ondersteuning dichtbij en integraal worden georganiseerd. Het stelsel moet financieel houdbaar worden richting 2028.

We bewegen naar een situatie waarin jeugdhulp niet langer bedoeld is voor ‘normale’ opvoed- en opgroevragen. Dit vraagt om een gerichte versterking van het voorliggend veld, zoals jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk en de bredere sociale basis, en om de ontwikkeling van stevig preventief aanbod voor veelvoorkomende vraagstukken, zoals scheidingsproblematiek. Tegelijkertijd werken we aan het versterken van lokale teams en een meer integrale toegang, waarbij inwoners dichtbij hun leefwereld op een uniforme en voorspelbare manier ondersteuning krijgen. Hierdoor kunnen we (verergering van) problemen vroegtijdig voorkomen.

Daarnaast zetten we in op verbetering van kwaliteit en effectiviteit, onder andere via sterkere inkoop, meer ondersteuning dichtbij en het ontwikkelen van een professioneel en lerend systeem. Door de uitvoering en inkoop te vereenvoudigen en regionaal te organiseren, proberen we administratieve lasten te verminderen en versterken we de samenwerking in specialistische zorg. Een betere inzet van data en monitoring moet zorgen voor meer inzicht en sturing.

Naar aanleiding van het advies van de Commissie Van Ark heeft de gemeente een eenmalige compensatie ontvangen voor eerdere tekorten in de jeugdhulp. Voor Meppel gaat het om € 1,4 miljoen, dat via de Jaarstukken 2025 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve *Uitvoeringsagenda Jeugd*. Deze middelen worden ingezet voor de transformatie van de jeugdhulp, conform de Hervormingsagenda. In deze uitvoeringsagenda zijn zowel de inhoudelijke als financiële uitwerking (Bijlage 1) opgenomen, met aandacht voor incidentele investeringen en structurele ontwikkelingen. Hoewel het Rijk verwacht dat de maatregelen vanaf 2028 besparingen opleveren, is wellicht in de tussenliggende periode tijdelijke financiering nodig om de transformatie zorgvuldig te kunnen uitvoeren.

Jeugdnota Meppel

Het uitvoeringsplan van de Jeugdnota vertaalt de integrale visie op jeugd naar concrete uitvoering, waarbij wordt gewerkt vanuit vier samenhangende domeinen: gezin, meedoen, school en leefomgeving. Binnen deze domeinen wordt ondersteuning georganiseerd van basisvoorzieningen en preventie tot lichte en specialistische hulp, met als doel jeugdigen zo goed mogelijk te laten opgroeien in hun eigen leefomgeving.

Het gezin vormt daarbij de belangrijkste basis. De inzet richt zich op het versterken van de veerkracht en eigen kracht van ouders en jeugdigen, waarbij normaliseren centraal staat: niet iedere zorgvraag vraagt om professionele hulp. Door te investeren in laagdrempelige ondersteuning, een sterk netwerk en een stevige sociale basis, kunnen problemen vroegtijdig worden opgepakt. Tegelijk wordt gewerkt aan de ontwikkeling van collectieve vormen van ondersteuning, om zo de afhankelijkheid van individuele trajecten te verminderen. Er is bijzondere aandacht voor thema's als mentale gezondheid, complexe scheidingen en integrale gezinshulp voor kwetsbare gezinnen, evenals voor een betere overgang van 18- naar 18+.

De gemeente zet daarnaast in op een duidelijke en toegankelijke toegang tot jeugdhulp. Dit betekent dat helder wordt welke ondersteuning onder jeugdhulp valt en welke vragen binnen het voorliggend veld worden opgelost. Dit is altijd maatwerk. Tegelijk wordt gewerkt aan passende en tijdige inzet van hulp, waarbij kwaliteit, effectiviteit en tevredenheid van jeugdigen en ouders centraal staan. Wachttijden blijven daarbij een belangrijk aandachtspunt, evenals het beter benutten van data om te sturen op kwaliteit en resultaten. De werkwijze kenmerkt zich door luisteren naar jeugdigen en ouders en het kijken naar de bredere context waarin problemen ontstaan. Er wordt integraal gewerkt volgens het principe van één gezin, één plan, met nauwe samenwerking binnen de gemeente en met partners. Daarbij is ruimte voor experiment en innovatie, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van inclusieve kinderopvang.

Naast het gezin speelt meedoen een belangrijke rol. Door deelname aan sport, cultuur en andere activiteiten worden de mentale en fysieke gezondheid en het welzijn van jeugdigen versterkt en wordt problematiek voorkomen. Er is hierbij nadrukkelijk aandacht voor kansengelijkheid en het wegnemen van drempels, zodat alle jeugdigen kunnen deelnemen. Tegelijk wordt gewerkt aan een gezonde leefomgeving waarin gezond gedrag wordt gestimuleerd.

Ook het onderwijs vormt een belangrijke partner. Scholen zijn een cruciale plek voor vroegsignalering en preventie, en daarom wordt nauw samengewerkt met onderwijs en andere partners. De inzet is gericht op het voorkomen van schooluitval, het bevorderen van gelijke kansen en het stimuleren van een gezonde schoolomgeving. Daarbij wordt ruimte geboden voor maatwerk en innovatieve oplossingen.

Tot slot wordt ingezet op een leefomgeving die bijdraagt aan gezond en veilig opgroeien. Dit betekent onder meer voldoende speel- en ontmoetingsplekken, veilige mobiliteit voor jeugdigen en aandacht voor huisvesting van jongeren. Ook duurzaamheid en een toekomstbestendige leefomgeving maken hier onderdeel van uit, waarbij jongeren actief worden betrokken.

Het uitvoeringsplan laat daarmee een brede beweging zien naar preventie, normalisering en ondersteuning dichtbij de leefwereld van jeugdigen en gezinnen, waarbij samenwerking en integraliteit centraal staan.

1. Inleiding

In 2023 is de Jeugdnota 2023-2028 Meppel vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is beschreven op welke wijze Meppel aan de wettelijke verplichting uit de Jeugdwet invulling geeft. Ook zijn hierin de visie en doelstellingen op het gebied van preventie en jeugdhulp en aandachtspunten met betrekking tot de Meppelse jeugd opgenomen. Hierop volgend is de noodzaak voor een uitvoeringsplan ontstaan. De Jeugdnota sloot al aan bij de richting van de toen nog niet volledig geformuleerde Hervormingsagenda Jeugd. Op diverse onderdelen zijn al stappen gezet. Tegelijkertijd is het nu zaak om verder te werken aan de uitvoering van de verplichtingen die het Rijk in de Hervormingsagenda Jeugd heeft vastgelegd. Hierdoor is het uitvoeringsplan voor de Jeugdnota en het uitvoeringsplan voor de Hervormingsagenda Jeugd samengevoegd in deze uitvoeringsagenda.

We staan voor grote opgaves die in samenhang moeten worden opgepakt. Zo is er de ontwikkeling van het Toekomstscenario jeugd en gezin, het Aanvullend Zorg en Welzijns akkoord (AZWA), de ontwikkelingen in de Sociale basis en bijvoorbeeld ook de bestuursopdracht 'Preventie in het sociaal domein'. Deze ontwikkelingen staan in nauwe verbinding met elkaar en zullen in de Uitvoeringsagenda worden besproken wanneer zij raken aan de uitvoeringsplannen van de Jeugdnota en Hervormingsagenda jeugd.

Vanuit de Commissie van Ark hebben gemeenten compensatie ontvangen voor de tekorten van afgelopen jaren. De oproep is om deze incidentele middelen in te zetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Wat ons precies te doen staat en hoe we dit voor Meppel vorm geven staat in deze uitvoeringsagenda inhoudelijk en financieel beschreven. Er is hierbij aandacht voor eenmalig, incidentele uitgaven en beoogde duurzame uitgaven. Het gaat om € 1,4 miljoen die via de Jaarstukken 2025 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'Uitvoeringsagenda Jeugd'. Het Rijk hanteert de verwachting dat de ingezette veranderingen vanaf 2028 tot besparingen leiden. Tegelijkertijd geldt dat de benodigde investeringen niet direct worden terugverdiend. Voor de tussenliggende periode moet daarom rekening worden gehouden met tijdelijke financierings- of budgetoplossingen om de transformatie zorgvuldig te kunnen uitvoeren.

Deze uitvoeringsagenda heeft zich gericht op de verplichte opgaves vanuit de Hervormingsagenda en de beschreven indicatoren van de Jeugdnota. Dit maakt dit stuk een groot document. Toch is dit niet dekkend wat betreft het werk wat er verzet wordt ten aanzien van de Meppelse jeugd. Veel werkzaamheden zijn een uitvloeisel van de Jeugdwet of van ander, eerder gestart beleid, zoals bijvoorbeeld het versterken van de sociale basis. Het is dus geenszins allesomvattend en blijft altijd in beweging. Dit uitvoeringsplan is een levend document dat gedurende de uitvoering wordt geactualiseerd op basis van voortgang en nieuwe inzichten.

De uitvoeringsagenda start met de te zetten stappen van de Hervormingsagenda en daaropvolgend wordt de uitvoering van de Jeugdnota beschreven. We starten niet vanaf nul, Meppel heeft een stevig jeugdaanbod staan wat goed functioneert. Er loopt veel en we

boeken goede resultaten. Dit uitvoeringsplan bouwt voort op deze bestaande inzet. Het biedt overzicht, samenhang en focus, en laat zien hoe lopende en nieuwe activiteiten gezamenlijk bijdragen aan de ambities.

Hiervoor wordt gebruikgemaakt van een stoplichtmodel , waarbij **groen** aangeeft dat een doel is behaald, **oranje** dat hieraan wordt gewerkt en **rood** dat de uitvoering nog moet starten.

Dit uitvoeringsplan kiest bewust niet voor een SMART-geformuleerde uitwerking van alle acties en doelstellingen. Hiervoor zijn meerdere redenen. Ten eerste bouwt het plan voort op een groot aantal activiteiten en trajecten die al in uitvoering zijn. Het uitvoeringsplan markeert daarmee geen nieuw begin, maar beschrijft vooral hoe bestaande en nieuwe inspanningen gezamenlijk bijdragen aan de ambities. Daarnaast bevinden diverse opgaven zich nog in een ontwikkel- of verkenningsfase. Hierdoor zijn planning, capaciteit, concrete resultaten en tijdslijnen niet altijd vooraf nauwkeurig vast te leggen. Ook verschillen de betrokken beleidsterreinen in hun werkwijze, instrumenten en verantwoordingsmethoden. Een uniforme SMART-systematiek doet daardoor niet recht aan de aard van de verschillende opgaven. Daarom ligt in dit uitvoeringsplan de nadruk op het beschrijven van de huidige stand van zaken, de lopende activiteiten, de beoogde ontwikkelrichting en de belangrijkste vervolgstappen. Hiermee ontstaat een realistisch en flexibel kader dat ruimte biedt om in te spelen op nieuwe inzichten, ontwikkelingen en samenwerkingskansen.

Waar initiatieven nog nadere uitwerking vragen, kiest dit uitvoeringsplan ervoor deze op hoofdlijnen te beschrijven. Op het moment dat scope, planning en beoogde resultaten voldoende concreet zijn, wordt de raad hierover afzonderlijk geïnformeerd.

2. Hervormingsagenda jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 vormt het landelijke richtinggevende kader voor de doorontwikkeling van het jeugdstelsel. De agenda heeft als doel structurele knelpunten op te lossen en de jeugdhulp financieel houdbaar te organiseren. In deze Hervormingsagenda is een breed gedragen pakket aan maatregelen opgenomen, vastgesteld in samenwerking tussen Rijk, gemeenten, aanbieders, professionals, cliëntenorganisaties en jongeren.

De kern van de Hervormingsagenda sluit direct aan op de beweging die Meppel in haar Jeugdnota heeft vastgelegd. Landelijk wordt ingezet op het beter organiseren van specialistische zorg, het expliciet bepalen van de reikwijdte van jeugdhulp en het versterken van wijkgericht en integraal werken, waarbij ondersteuning zo dicht mogelijk bij gezinnen wordt georganiseerd. Deze koers correspondeert met de Meppelse ambitie om hulpvragen zoveel mogelijk op te lossen binnen de eigen leefomgeving, via sterke basisvoorzieningen, preventieve ondersteuning en toegankelijke eerstelijns hulp.

Ook de landelijke prioriteiten gericht op sterke lokale teams, het terugdringen van residentiële jeugdhulp, het verbeteren van kwaliteit en het versterken van data en monitoring vormen een directe inhoudelijke aansluiting op de vier cirkels van invloed en de vier

gradaties van hulp uit de Jeugdnota Meppel. Met beide kaders wordt gewerkt aan een verschuiving van curatieve naar preventieve inzet, gericht op het voorkomen van escalatie en het verminderen van het beroep op specialistische jeugdhulp. Daarnaast zijn in de Hervormingsagenda financiële afspraken gemaakt tussen Rijk en gemeenten om het stelsel richting 2028 duurzaam uitvoerbaar te houden. Deze afspraken ondersteunen de lokale beweging die in Meppel nodig is: investeren in het voorliggend veld, basisvoorzieningen en preventie om structurele druk op specialistische hulp te verminderen.

Gezamenlijk vormen de Jeugdnota Meppel en de Hervormingsagenda Jeugd een beleidskader dat richting geeft aan keuzes in preventie, jeugdhulp en integrale ondersteuning van jeugdigen en gezinnen. De landelijke agenda bevestigt en versterkt de lokale koers van Meppel.

In deze uitvoeringsagenda zal eerst besproken worden welke stappen gezet worden die specifiek vanuit de opgave van de Hervormingsagenda komen. Er is uiteraard overlap met de uitwerking van de jeugdnota, maar vanwege de specifieke opgave van de Hervormingsagenda, is ervoor gekozen dit afzonderlijk, eerst te bespreken. Er wordt gesproken over 7 opgaven, waarbij de 7e opgave gaat over Leren, ontwikkelen en kennisinfrastructuur. Voor dit stuk is gekozen deze opgave al bij de andere opgaven te beschrijven, waar het op het onderwerp van toepassing is. Het betreft de volgende opgaven:

- Reikwijdte en preventie
- Toegang
- Kwaliteitsverbetering en effectiviteit
- Eenvoudigere uitvoering en inkoop
- Regionalisering
- Data en monitoring
- Leren, ontwikkelen en kennisinfrastructuur

In Bijlage 1 worden de geraamde kosten per onderwerp beschreven. De te maken kosten benutten we de extra ontvangen middelen die zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'Uitvoeringsagenda Jeugd'.

2.1. Reikwijdte en preventie ■■■

Een duidelijke afbakening van de *reikwijdte* van de jeugdhulp, in combinatie met versterking van preventie en het voorliggend veld, vormt een fundamenteel uitgangspunt van de Hervormingsagenda Jeugd. In de praktijk is de instroom in de jeugdhulp de afgelopen jaren sterk toegenomen, terwijl veel hulpvragen niet altijd een gespecialiseerde jeugdhulpaanpak vereisen. Dit leidt tot druk op capaciteit, wachttijden en oplopende kosten, en gaat ten koste van de beschikbaarheid van passende hulp voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Met het verduidelijken van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht wordt beoogd scherper te bepalen voor wie de jeugdhulp is bedoeld. De Hervormingsagenda benadrukt dat jeugdhulp primair beschikbaar moet zijn voor jeugdigen en gezinnen met complexe en meervoudige problematiek, waarbij ondersteuning vanuit het gewone leven en het sociaal domein ontoereikend is. Een heldere reikwijdte voorkomt dat normale opvoed- en

opgroeivragen onnodig worden geproblematiseerd en doorstromen naar specialistische zorg. Dit draagt bij aan een meer proportionele inzet van hulp en aan het behoud van draagkracht van het stelsel. Dit is wel altijd maatwerk en waar nodig wordt passende hulp ingezet.

De bepaling van de reikwijdte ligt bij het Rijk omdat deze is verankerd in de Jeugdwet. Binnen de Hervormingsagenda Jeugd is de reikwijdte niet eenzijdig door het Rijk bepaald, maar voorbereid via gezamenlijke governance met Rijk, VNG, aanbieders, professionals en cliëntenorganisaties. De internet consultatie hierover is afgerond, en openbare consultatie is in april '26 afgerond. Verwacht wordt dat later in 2026 de herziening van het wetsvoorstel aan de Tweede kamer wordt verstuurd. Er is voor de meest recente Meppelse verordening al duidelijk beschreven dat gebruik van de jeugdwet alleen bedoeld is voor wie het echt nodig heeft. Het is nog onduidelijk hoe groot de aanpassingen vanuit het Rijk zullen zijn. Na vaststelling kunnen de verordening en vervolgens de beleidsregels worden gewijzigd. ■

De Hervormingsagenda bevat geen taakstellende besparingspercentages per maatregel of per gemeente. De reikwijdte fungeert als randvoorwaarde voor passend gebruik van jeugdhulp en maakt onderdeel uit van een bredere set maatregelen die gezamenlijk bijdragen aan de landelijke financiële opgave. Wat betreft de Meppelse situatie, worden niet hele grote veranderingen verwacht, wat dus vermoedelijk ook niet zal leiden tot grote vermindering in de toestroom naar de gespecialiseerde jeugdhulp.

Bij het duidelijk afbakenen van de reikwijdte speelt *het voorliggend veld* een cruciale rol. Door te investeren in laagdrempelige ondersteuning, vroegsignalering en normalisering kunnen veel vragen en zorgen vroegtijdig en dichtbij huis worden opgepakt. De voorzieningen die we hiervoor hebben ingericht noemen we het voorliggend veld. Deze inzet versterkt gezinnen in hun eigen omgeving en voorkomt dat problemen escaleren tot een niveau waarop specialistische jeugdhulp noodzakelijk wordt. In Meppel staat al een stevig voorliggend veld, waarin bijvoorbeeld jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, praktijkondersteuners bij de huisarts (POH), de geboortezorgketen en jeugdgezondheidszorg gewaarborgd zijn. Toch liggen daar ook uitdagingen. Door de grote diversiteit aan zorgaanbieders is meer samenhang en afstemming nodig. Ook liggen er kansen om onderdelen van het netwerk verder te versterken en zo de sociale en pedagogische basis te verstevigen.

In de Meppelse huisartsenpraktijken zijn inmiddels twee POH Jeugd-professionals beschikbaar. Kinderen, jongeren en ouders kunnen hier terecht met vragen over opgroeien, opvoeden, gedrag, emoties, schoolproblemen, stress en lichte psychische klachten. In het afgelopen jaar kon 69% van de jongeren direct door de POH Jeugd worden geholpen. Slechts 31% had een verwijzing naar specialistische ondersteuning nodig. De ervaringen van huisartsen, jongeren en ouders zijn positief. Deze ontwikkeling laat zien dat hulp dichtbij huis werkt en sluit goed aan bij de doelstellingen van de Hervormingsagenda Jeugd: tijdige ondersteuning, passende zorg en minder inzet van specialistische jeugdhulp. Om deze reden wordt de formatie opgehoogd.

De ingezette beweging past onder de actielijnen 2 en 3 van de bestuursopdracht 'Preventie in het sociaal domein' waarin we een dekkend en passend pakket van preventieve voorzieningen willen organiseren. Ook hierin wordt de beweging van zwaar naar licht en van individueel naar collectief als doel beschreven.

De uitdaging bij normaliseren in het voorliggend veld is het vinden van een zorgvuldige balans tussen het voorkomen van onnodige medicalisering en het tijdig bieden van passende hulp. Dit vraagt om deskundigheid, samenwerking en professionele ruimte, zodat normaliseren ondersteunend is en niet leidt tot ondersignalering of ongelijke toegang tot zorg.

Daarnaast geven jeugdhulp professionals aan dat 40-80% van de gezinnen te maken hebben met scheidingsproblematiek. Het is daarom van belang eerder, collectiever en preventiever in te zetten bij scheidingsvraagstukken, vóórdat zij escaleren naar vechtscheidingen en zware jeugdhulp. Hiervoor zal een preventief aanbod ontwikkeld worden waardoor eerder hulp geboden kan worden en escalaties voorkomen worden. Dit onderdeel kenmerkt zich door een aantal werkpunten welke vervolgens worden uitgeschreven:

- Versterken sociale en pedagogische basis
- Versterken van vroegsignalering
- Versterken van normaliseren en demedicalisering
- Samenwerking verbeteren en onderlinge verbindingen versterken
- Monitoren, aanjagen en evalueren
- Ontwikkelen preventief aanbod scheiding- en relatie vraagstukken

2.1.1 Versterken sociale en pedagogische basis

Wij versterken de sociale basis door uitvoering te geven aan het in maart 2026 vastgestelde Implementatieplan Doorontwikkeling Sociale Basis. Dit plan vormt het kader voor het versterken en verbinden van formele en informele voorzieningen. ■

Daarnaast ontwikkelen we een sociale kaart voor jeugd, in samenhang met de sociale basis. Hiermee vergroten we de vindbaarheid, toegankelijkheid en samenhang van het aanbod voor jeugdigen en gezinnen en ondersteunen we inwoners, vrijwilligers en professionals bij het tijdig vinden van passende ondersteuning. ■

Een sterke pedagogische basis – met ouders, onderwijs, kinderopvang, vrijetijdsvoorzieningen, sport, cultuur en de sociale omgeving – is essentieel voor gezonde ontwikkeling en voorkomt dat lichte vragen uitgroeien tot specialistische jeugdhulp. Deze basis is randvoorwaardelijk voor het duurzaam slagen van de hervormingen. We zetten daarbij een aantal concrete acties uit die hieronder beschreven worden.

2.1.1.1 Ophogen jongerenwerk■

Het jongerenwerk in Meppel is ondergebracht bij Welzijn MensenWerk (WMW). De huidige inzet van het jongerenwerk is voornamelijk geconcentreerd in de wijk Haveltermade, waardoor de zichtbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid van het jongerenwerk in andere delen van de gemeente beperkt zijn. In vergelijking met veel gemeenten van vergelijkbare omvang is de inzet op jongerenwerk in Meppel relatief beperkt.

Jongerenwerk vervult een belangrijke functie binnen de sociale basis. Jongerenwerkers zijn laagdrempelig aanwezig in de leefwereld van jongeren, signaleren vroegtijdig vragen en

problemen en stimuleren participatie, talentontwikkeling en sociale verbinding. Daarnaast heeft het jongerenwerk een belangrijke rol in het omzetten van individuele ondersteuningsvragen naar groepsgerichte activiteiten en preventieve voorzieningen.

Met de uitbreiding van de capaciteit met 1 FTE wordt beoogd het jongerenwerk structureel te versterken. Hierdoor kan het bereik onder jongeren worden vergroot, neemt de zichtbaarheid van het jongerenwerk toe en ontstaat ruimte voor een breder activiteitenaanbod binnen meerdere wijken en dorpen. Ook wordt de mogelijkheid vergroot om individuele signalen en ondersteuningsvragen om te zetten naar groepsgericht aanbod.

Na één jaar wordt geëvalueerd in hoeverre de extra capaciteit heeft bijgedragen aan de beoogde doelstellingen. Op basis hiervan wordt besloten of de inzet duurzaam wordt voortgezet. De evaluatie richt zich op bereik, zichtbaarheid, activiteitenaanbod en groepsgerichte ondersteuning.

2.1.1.2 Ophogen schoolmaatschappelijk werk ■

In Meppel is op alle scholen schoolmaatschappelijk werk beschikbaar. Het schoolmaatschappelijk werk vervult een belangrijke laagdrempelige signalerende en ondersteunende functie voor kinderen, jongeren en ouders. Door vroegtijdig ondersteuning te bieden en vragen op te pakken, wordt een deel van de hulpvraag binnen de schoolomgeving afgehandeld. Hiermee wordt, vergelijkbaar met de rol van de praktijkondersteuner huisarts (POH), zwaardere of specialistische zorg waar mogelijk voorkomen of uitgesteld. Het ophogen van het schoolmaatschappelijk werk is noodzakelijk omdat er op sommige scholen wachtlijsten zijn ontstaan. De extra inzet zal dit opheffen. Daarnaast is ook hierbij de specifieke opdracht de beweging –waar mogelijk- te maken van individuele vraagstukken naar groepsaanbod, in samenwerking met het jongerenwerk. De ophoging van deze 1 FTE is bedoeld om duurzaam verder in te blijven zetten, wat we beoordelen na een jaar.

2.1.1.3 Ondersteunen formatie uitvoering achterstandenbeleid en kansengelijkheid ■

Het onderwijsachterstanden beleid is direct gelinkt aan het welzijn van onze jeugd. Hiervoor zijn verschillende functies in het leven geroepen en activiteiten ontwikkeld om kinderen in Meppel zoveel mogelijk kansen te bieden. Al ingezette activiteiten zoals de Haveltermade academie worden uitgebreid en versterkt aan de hand van het voorbeeld van de Angelso academy¹. Deze inzet zal eenmalig versterkt worden.

2.1.1.4 Ontwikkelen digitale sociale kaart ■

Er wordt voor de verschillende domeinen een sociale kaart ontwikkeld en jeugd zal hierbij aanhaken. Dit vindt eenmalig plaats.

¹ <https://www.angelslo-academy.nl/>

2.1.1.5 Versterken van vroegsignalering ■

Vroegsignalering is in Meppel al stevig verankerd in het preventieve jeugdveld. Professionals weten elkaar goed te vinden, signalen worden gedeeld en opgepakt en de samenwerking tussen de verschillende partijen functioneert over het algemeen goed. Hierdoor worden zorgen rondom jeugdigen en gezinnen vaak tijdig herkend en besproken. Om deze werkwijze duurzaam te borgen en verder te versterken, is blijvende aandacht nodig voor kennis, vaardigheden en gezamenlijke verantwoordelijkheid rondom vroegsignalering. Het doel is dat vroegsignalering niet afhankelijk is van individuele professionals of bestaande netwerken, maar een vanzelfsprekend onderdeel vormt van de dagelijkse praktijk van alle betrokken partners. Een sterke verbinding tussen het voorliggend veld en de pedagogische basis blijft hierbij essentieel. Door elkaar goed te kennen, gebruik te maken van duidelijke handelingsperspectieven en laagdrempelige ondersteuning beschikbaar te hebben, kunnen signalen vroeg worden opgepakt en kan zwaardere problematiek vaker worden voorkomen. De concrete actie is het actief aanjagen van de taak vroegsignalering en het versterken van kennis en vaardigheden bij samenwerkingspartners, zodat deze werkwijze duurzaam wordt geborgd binnen het netwerk rondom jeugd en gezin.

2.1.1.6 Versterken van normaliseren en demedicalisering ■

Hetzelfde geldt als voorgaande, normaliseren en demedicalisering is nodig omdat niet elk opgroei- of opvoedvraagstuk een stoornis betekent of professionele zorgvraag is. Veel gedrag en emoties bij kinderen en jongeren horen bij normale ontwikkeling, levensfasen of tijdelijke spanningen in gezin, school of omgeving. Door deze te normaliseren blijft er ruimte om verschillen, onzekerheden en tegenslagen te zien als onderdeel van het gewone leven. Daarnaast voorkomt demedicalisering dat kinderen en jongeren te snel gelabeld of gepathologiseerd worden. Overmatige medicalisering kan leiden tot stigmatisering, afhankelijkheid van zorg en onnodige inzet van specialistische jeugdhulp. Dit zet druk op kinderen, gezinnen én het jeugdzorgstelsel. En ook hiervoor geldt dat ervoor zorgen dat als de onderlinge verbindingen en samenwerking in het voorliggend veld versterkt worden, dit onderwerp van gesprek is, net als het in contracten en (subsidie)opdrachten als taak wordt beschreven. Normaliseren en inclusie zijn nauw met elkaar verweven. Een normaliserende omgeving die verschillen accepteert en ondersteunt betekent inclusie. De beweging naar inclusieve kinderopvang die Meppel aan het maken is, is hier een belangrijke stap in. ■

2.1.1.7 Samenwerking verbeteren en onderlinge verbindingen versterken ■

De samenwerking in het voorliggend veld in Meppel is goed, maar vraagt versterking. Partijen werken samen, maar hebben niet altijd voldoende zicht op elkaars rol en werkwijze, mede door personele en organisatorische veranderingen. Daarom investeren we in het verbeteren van overlegstructuren en het structureel ontmoeten van elkaar, bijvoorbeeld via vaste overlegmomenten, een zorgmarkt of conferentie, om samenwerking, rolverdeling en bijvoorbeeld normaliseren gezamenlijk te verdiepen. Concrete actie hierbij is de inzet van de werkgroep verbinding voorliggend veld en het uitzetten van acties om elkaar te leren kennen en de samenwerking te verbeteren aan de hand van bijeenkomst(en) en de al eerder genoemde ontwikkeling van een sociale kaart jeugd. ■

2.1.1.8 Monitoren, aanjagen en evalueren ■

De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet de verantwoordelijkheid te zorgen voor een dekkend voorliggend veld en vervult daarbij een aanjagende rol. Vanuit de Hervormingsagenda is deze rol verder versterkt. Monitoring, aanjagen en evaluatie vinden plaats door de werkgroep Verbinding Voorliggend Veld, in samenwerking met beleids- en financiële medewerkers. De werkgroep is een nieuwe werkgroep, opgericht om structureel aandacht te hebben voor een betere verbinding met het voorliggend veld van het jeugddomein. Op basis hiervan willen we ook inspelen op tijdelijke, flexibel aanbod wat niet structureel ingezet hoeft te worden. ■

Daarnaast zullen we onderzoeken in hoeverre de door ons ingezette acties doorwerken in de keten. Hoeveel effect heeft onze inzet in het voorliggend veld? ■

2.1.1.9 Ontwikkelen preventief aanbod scheiding- en relatie vraagstukken ■

Vanuit de verantwoordelijkheid voor een dekkend en sterk voorliggend veld zetten we ook in op de ontwikkeling van passend scheidings- en relatieaanbod. Relatieproblemen en (complexe) scheidingen kunnen grote impact hebben op ouders en kinderen en vormen regelmatig een voorfase van zwaardere jeugdhulp. Zoals al eerder beschreven legt dit vraagstuk grote druk op de jeugdhulp. Door tijdig, laagdrempelig en preventief ondersteuning te bieden bij relatie- en scheidingsvraagstukken versterken we het voorliggend veld en de pedagogische basis. We zijn een projectgroep gestart om deze ontwikkeling vorm te geven. We denken een Scheidings- en relatie team op te richten wat laagdrempelig bereikbaar is voor vragen, hulp en consult. Hierin volgen we het voorbeeld van Zwolle, dat al door een aantal noordelijke gemeentes met succes is ingezet. Daarnaast onderzoeken we of we extra inzet willen kunnen bieden wanneer zaken complex zijn geworden, bijvoorbeeld aan de hand van de Gezinsadvocaat ². We verwachten begin 2027 hiermee van start te kunnen gaan. ■

2.2 Toegang ■■■

Een toegankelijke en goed georganiseerde ingang tot jeugdhulp is cruciaal voor het tijdig en effectief ondersteunen van jeugdigen en gezinnen. Wanneer hulp dichtbij, begrijpelijk en laagdrempelig beschikbaar is, kunnen problemen eerder worden gesignaleerd en aangepakt. Dit voorkomt onnodige verergering van problematiek en draagt bij aan passende ondersteuning, afgestemd op de leefwereld van gezinnen. Een goede toegang vormt daarmee een fundament onder een effectief en betaalbaar jeugdhulpstelsel. Dit onderdeel kenmerkt zich door een aantal werkpunten:

- Zorgen voor laagdrempelige toegang tot jeugdhulp, dicht bij huis, waarin teams breed kijken naar alle leefgebieden, waarin ze veiligheidsrisico's tijdig herkennen en zorgen dat passende hulp georganiseerd wordt;
- Lokale (wijk)teams versterken met voldoende deskundigheid;
- Uniformere en voorspelbare toegang organiseren voor gezinnen.

² <https://gezinsadvocaat.nl/scheidende-ouders/>

De VNG heeft verschillende documenten gepubliceerd waarmee gemeentes moeten werken en waarin ze beschrijven hoe de lokale teams eruit moeten zien.³ De ontwikkeling van sterke lokale teams wordt gepositioneerd als een zelfstandig organisatievraagstuk (in het sociaal domein). Dit behelst meer dan alleen het beleidsterrein van jeugd en wordt dan ook strategisch opgepakt. Stevige lokale teams zijn de fundering van een organisatie die laagdrempelig en goed bereikbaar en beschikbaar is. Die daarnaast gemakkelijk preventieve hulp kan inschakelen of kan doorverwijzen en die beleid overstijgend kan handelen. Daarbij moet wel vermeld worden dat de huidige teams al heel deskundig zijn en proberen dichtbij de leefwereld van de inwoner te werken. Toch is de verwachting dat scholing (bijvoorbeeld steviger contextgericht werken) nodig gaat zijn en wellicht wordt er gestart met pilots om te ervaren op welke wijze we nog dichterbij de inwoner kunnen werken. ■

2.3 Kwaliteitsverbetering & effectiviteit ■■■

Kwaliteitsverbetering en een cultuur van blijvend leren zijn onmisbaar voor een toekomstbestendig jeugdhulpstelsel. De problematiek van jeugdigen en gezinnen wordt steeds complexer, terwijl professionals dagelijks moeten werken binnen veranderende wet- en regelgeving, financiële kaders en maatschappelijke verwachtingen. Om onder deze omstandigheden passende, effectieve en verantwoorde hulp te blijven bieden, is het noodzakelijk om continu te investeren in de deskundigheid van professionals en de kwaliteit van uitvoering. Dit onderdeel kenmerkt zich door een aantal werkpunten:

- Bevorderen van professionalisering en scholing bij aanbieders
- Afspraken maken over kwaliteitsstandaarden en lerende werkcultuur.

De regionale samenwerking binnen jeugdhulpregio's is verplicht op grond van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg⁴, die gemeenten verplicht samen te werken omdat (hoog)specialistische jeugdhulp de schaal van individuele gemeenten overstijgt. Vanuit deze verplichte samenwerking die vanuit de Governancecode en de regiovisie wordt vastgesteld, krijgt dit concreet vorm door het versterken van kennisdeling en gezamenlijk leren. Dit zal worden ontwikkeld via de Kenniswerkplaats Noord-Nederland en de Jeugdhulp regio Drenthe-dagen, en door afspraken over kwaliteit en werkcultuur vast te leggen in de contracten van de nieuwe inkoop. ■

2.4 Eenvoudigere uitvoering en inkoop ■■■

Een eenvoudiger en voorspelbaarder stelsel van uitvoering en inkoop is randvoorwaardelijk voor het slagen van de Hervormingsagenda. In de huidige praktijk

³ <https://vng.nl/sites/default/files/2024-04/stevige-lokale-teams.pdf>

⁴ <https://vng.nl/nieuws/wet-verbetering-beschikbaarheid-jeugdzorg-aangenomen>

ervaren zowel gemeenten als aanbieders een hoge mate van complexiteit door uiteenlopende inkoopprocessen, contractvormen en verantwoordingsvereisten. Dit leidt tot hoge administratieve lasten, inefficiëntie en onnodige druk op professionals, waardoor tijd en middelen weglekken die bedoeld zijn voor de ondersteuning van jeugdigen en gezinnen. Door uitvoering en inkoop te vereenvoudigen, ontstaat meer ruimte voor inhoud, kwaliteit en samenwerking. De Drentse gemeentes zijn daarom onder een nieuwe GR samengevoegd en organiseren de inkoop gezamenlijk. Dit onderdeel kenmerkt zich door een aantal werkpunten:

- Uniformeren van inkoopprocessen om administratieve lasten te verminderen
- Regionaliseren van de inkoop specialistische jeugdzorg
- Meer werken met resultaatgerichte contracten

2.4.1 Uniformeren van inkoopprocessen om administratieve lasten te verminderen

De nieuwe jeugdhulpregio is bezig een nieuwe inkoop te organiseren. Hierin wordt gewerkt aan (nog meer) uniforme processen. ■

2.4.2 Regionaliseren van de inkoop specialistische jeugdzorg

De nieuwe jeugdhulpregio is bezig de nieuwe inkoop te organiseren. ■

2.4.3 Meer werken met resultaatgerichte contracten

Omzetten van de huidige inkoop naar resultaatgerichte contracten vraagt een grote ommezwaai. Hierover zijn we in gesprek en doen we onderzoek of dit passend kan zijn voor de schaalgrootte van Meppel (en wellicht omliggende gemeenten). ■

2.5 Regionalisering ■■■

Het terugdringen van residentiële jeugdhulp vormt een kernelement van de Hervormingsagenda, omdat langdurige uithuisplaatsingen grote impact hebben op het leven van kinderen en jongeren en hoge maatschappelijke kosten met zich meebrengen. Uit onderzoek en praktijkervaring blijkt dat jeugdigen zich in principe beter ontwikkelen in hun eigen gezin en leefomgeving, mits daar tijdig en passende ondersteuning wordt geboden. Residentiële plaatsing is daarom geen doel op zich, maar een laatste redmiddel, dat zo kort en zo licht mogelijk moet worden ingezet.

Het voorkomen van uithuisplaatsingen is voor de Meppelse aanpak altijd al vanzelfsprekend geweest. Uithuisplaatsing is een laatste middel als al het andere niet heeft gewerkt. Wel is het zo dat er soms onvoldoende ambulante alternatieven zijn, dit blijft een punt van aandacht. Ook de regionale samenwerking waarin de complexe zorg georganiseerd wordt, wordt nog steeds verder ontwikkeld. ■

2.6 Data & monitoring ■■■

Goede data en effectieve monitoring zijn onmisbaar om de doelen van de Hervormingsagenda te kunnen realiseren én bijsturen waar nodig. Zonder betrouwbare en vergelijkbare informatie is het niet mogelijk om inzicht te krijgen in de effecten van beleid, de kwaliteit van zorg of de ontwikkelingen in vraag, aanbod en kosten. Data en monitoring

vormen daarmee een essentiële basis voor lerend werken, transparante verantwoording en doelgerichte sturing in het jeugddomein. Dit onderdeel kenmerkt zich door een aantal werkpunten:

- Betere en consistente dataverzameling en -deling.
- Voldoen aan indicatorenset van de Hervormingsagenda.

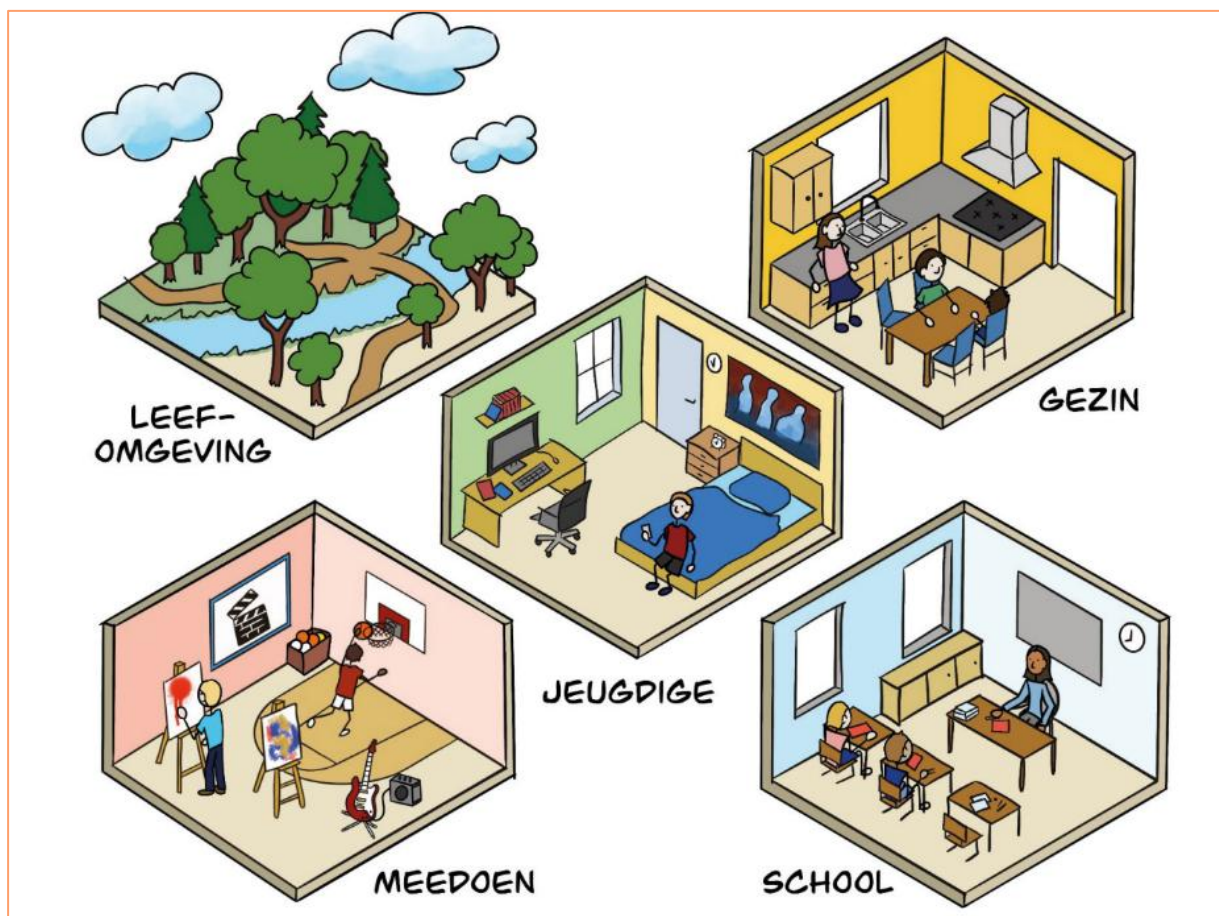
Regionaal zal er een kwaliteitsmonitor worden ontwikkeld, zodat er zicht komt op en sturing is op het aanbod van aanbieders. Daarnaast is er in de gemeente een dashboard (Power BI) aanwezig waarop data gevolgd kan worden. Hoe hiermee optimaal gewerkt kan worden moet nog verder worden ontwikkeld. ■

3. Uitvoeringsplan Jeugdnota

De Jeugdnota 2023–2028 vormt het strategisch kader voor het gemeentelijke jeugdbeleid in Meppel. De nota geeft invulling aan de wettelijke verplichting uit de Jeugdwet om een door de raad vastgesteld plan te hebben waarin visie en doelstellingen op het gebied van preventie en jeugdhulp zijn opgenomen. Zij schetst een integrale benadering waarin jeugdigen niet los worden gezien van hun gezin, school, sociale omgeving en fysieke leefomgeving, maar als onderdeel van een samenhangend geheel waarin meerdere domeinen elkaar beïnvloeden.

Het beleid richt zich op het versterken van een gezonde en veilige omgeving waarin kinderen en jongeren weerbaar, veerkrachtig en kansrijk kunnen opgroeien. Uitgangspunt is een noodzakelijke beweging van curatieve naar preventieve inzet: het versterken van basisvoorzieningen, het bieden van effectieve preventieve ondersteuning en het beschikbaar maken van laagdrempelige eerstelijns hulp. Op die manier wordt beoogd een afname van specialistische jeugdhulp te realiseren.

De nota werkt met vier cirkels van invloed (gezin, school/dagbesteding, meedoen en leefomgeving) en vier gradaties van hulp (basisvoorzieningen, preventie, lichte eerstelijns hulp en specialistische hulp). Deze vormen de kapstok voor beleidsvorming en dienen als toetsingskader voor toekomstige uitvoeringsvoorstellen. Eerst volgt per kopje een overzicht van de bijbehorende indicatoren en vervolgens worden deze per indicator uitgeschreven.

3.1 Gezin ■■■

Het gezin is voor elke jeugdige de belangrijkste basis. Opgroeien in een liefdevol gezin legt de basis voor de ontwikkeling van kind tot volwassene. Ouders zijn ervoor verantwoordelijk om deze ontwikkeling te stimuleren en de ondersteunen. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- Het leven is een hobbelige weg
- Eigen kracht en verantwoordelijkheid centraal
- De gemeente luistert
- Duidelijkheid in de toegang tot jeugdhulp
- Jeugdhulp is effectief en op het juiste moment beschikbaar
- Niet bang voor een experiment
- Een achttiende verjaardag zonder zorgen

3.1.1 Het leven is een hobbelige weg

Meppel heeft baat bij ouders die vaardige opvoeders zijn met een sterk netwerk. Hoe sterker het netwerk van ouders, hoe meer hulplijnen zij hebben bij uitdagingen. Rond jeugdigen in de context van het gezin hebben wij de volgende uitgangspunten en doelen:

- Ouders en jeugdigen zijn zich bewust van de normale uitdagingen, tegenslagen en teleurstellingen die bij het leven horen.
- Ouders leren hun kinderen hoe zij met normale tegenslagen kunnen omgaan.
- Ouders en jeugdigen zijn veerkrachtig.
- Lichte hulp is laagdrempelig en zoveel mogelijk indicatieloos beschikbaar.
- De gemeente biedt bij complexe echtscheidingen passende hulp aan en zet het belang van de jeugdige(n) in het gezin centraal.
- Voor kwetsbare of risicovolle groepen bieden we waar mogelijk indicatieloze en collectieve preventie, lichte hulp of specialistische hulp in plaats van individuele ondersteuning.
- Ouders weten waar zij terecht kunnen voor laagdrempelige, professionele hulp.
- Ouders weten de toegang tot specialistische hulp te vinden.

3.1.1.1 Ouders en jeugdigen zijn zich bewust van normale uitdagingen, tegenslagen en teleurstellingen die bij het leven horen.

Normaliseren is een belangrijk punt wat al in de uitwerking van de Hervormingsagenda is beschreven onder kopje 2.1.1.6

3.1.1.2 Ouders leren hun kinderen hoe zij met normale tegenslagen kunnen omgaan

Ook dit onderdeel past in de uitwerking van de Hervormingsagenda, met de kanttekening dat op het gebied van normalisering ook al veel wordt geboden in Meppel. Te denken valt bijvoorbeeld aan het Ouder kind cafe³, de werkzaamheden van Stichting Welzijn en rondom de geboortezorgketen. ■

3.1.1.3 Ouders en jeugdigen zijn veerkrachtig

Veerkrachtig zijn betekent kunnen omgaan met tegenslagen. Soms hebben ouders en of jeugdigen hierbij een klein handje nodig. De versteviging van het voorliggend veld zal ervoor zorgen dat ouders en jeugdigen nog gemakkelijker en dichtbij het gesprek kunnen aangaan met leeftijd/lotgenoten of een professional, om zo snel weer te herstellen na tegenslag. Dit is al uitgebreid aan de orde gekomen bij de verbetering van het voorliggend veld en de versteviging van de sociale basis.

Binnen de Gezonde Marke (Drentse vertaling van het Integraal Zorgakkoord en de samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraar, welzijn en zorgpartners) wordt er gewerkt aan verschillende thema's om de vraagstukken binnen de zorg de komende jaren op te vangen. Eén van de thema's is mentale gezondheid waarvoor ook een coalitie mentale gezondheid is opgericht. Het IZA kent transformatiebudget beheerd door de zorgverzekeraar.

Om hiervoor in aanmerking te komen als regio moeten er transformatieplannen opgesteld worden. Voor mentale gezondheid is dit gebeurd en eind 2025 goedgekeurd door de zorgverzekeraar.

Het Transformatieplan Mentale Gezondheid Drenthe zet zich ook in voor jeugd (12-18 jaar). Hierin beogen we een fundamentele verschuiving van specialistische zorg naar vroegtijdige, laagdrempelige ondersteuning in de leefomgeving van kinderen en jongeren. Mentale problemen bij jeugd worden nadrukkelijk benaderd vanuit veerkracht, normaliseren en ontwikkeling, met ondersteuning zo dicht mogelijk bij school, gezin en wijk. Daarom worden in Drenthe bewezen effectieve preventieve interventies opgeschaald naar provinciaal niveau. Scholen vormen hierbij een uitstekende vindplaats waar gewerkt wordt aan mentale gezondheid van jongeren. Er wordt extra aandacht besteed aan de gesprekken met scholen, om deelname vanuit onderwijs te laten plaatsvinden. Gemeenten kunnen kiezen voor één van de interventies die het beste bij hun lokale situatie past. ■

Het Transformatieplan Mentale Gezondheid Drenthe is opgesteld binnen het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA). De aanpak sluit inhoudelijk aan bij latere ontwikkelingen zoals Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA) waarin zorg en sociaal domein verder worden verbonden. Binnen het AZWA komen er ook middelen vrij voor 'mentale gezonde school'. Bij het schrijven van de uitvoeringsagenda is nog niet bekend wat dit concreet betekent voor de gemeente en de opgave die hiermee gemoeid is. Mogelijk dat deze middelen ook ingezet kunnen worden voor de interventies die zijn opgenomen in het transformatieplan. Binnen de coalitie Mentale Gezondheid wordt gewerkt aan het bevorderen van de mentale gezondheid en veerkracht binnen de bouwsteen 'veerkracht en eigen regie'. In deze bouwsteen werken partijen samen aan het versterken van mentale gezondheid en veerkracht van met name jongeren door te normaliseren, jongeren actief te betrekken en effectieve interventies in samenhang te verbinden aan een leefomgeving die mentale gezondheid bevordert (scholen, wijken en de bredere leefomgeving). Hierbij is aandacht voor de volgende specifieke onderwerpen die vervolgens zullen worden beschreven: Hiervoor wordt gekeken of – in hoeverre- interventies in het onderwijs opgezet kunnen worden met preventieve interventies;

- Bevorderen mentale gezondheid op school
- Bevorderen mentale gezondheid in dorpen en wijken
- Taalontwikkeling en kansengelijkheid
- Gezinshulp
- Bevorderen mentale gezondheid op school

In 2027 gaan de rijksmiddelen voor gezonde mentale school naar de GGD. Voor de jaren 2028 tot en met 2030 is dit nog niet duidelijk. Dit is volgens het AZWA. Binnen het transformatieplan worden alleen interventies STORM, Helder op School, VO-teams en Sam&Zo genoemd. Alleen deze interventies kunnen uit het transformatieplan worden gefinancierd welke na 2027 op het bordje van de gemeente komen te liggen. ■

Bevorderen mentale gezondheid in dorpen en wijken

Hiervoor wordt gekeken of –in hoeverre- preventieve interventies opgezet kunnen worden. ■

Talentontwikkeling en kansengelijkheid

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) ⁵levert een belangrijke bijdrage aan talentontwikkeling en mentale veerkracht van jongeren. Hiermee geven we invulling aan de opdracht uit het Transformatieplan Mentale Gezondheid om talentontwikkeling preventief te versterken. Door MDT krijgen jongeren de kans hun talenten te ontdekken, zelfvertrouwen op te bouwen en maatschappelijk betrokken te zijn, wat bijdraagt aan hun mentale gezondheid en het voorkomen van zwaardere problematiek. In Meppel zal dit waarschijnlijk gekoppeld gaan worden aan de Haveltermade academy. ■

Gezinshulp

Integrale Gezinshulp is gericht op gezinnen met meervoudige en complexe problematiek en een verhoogd risico op uithuisplaatsing. De aanpak richt zich op het versterken van het gezinsfunctioneren in de thuissituatie, het voorkomen van zwaardere jeugdzorg en het realiseren van duurzame stabiliteit, in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028. Kenmerkend is een systemische en gezinsbehoudende werkwijze, waarbij een vast multidisciplinair team gezinnen ondersteunt op meerdere leefdomeinen volgens de principes van één gezin, één plan en één regisseur. De inzet is preventief, thuisgericht en gebaseerd op matched care, met aandacht voor veiligheid, zelfredzaamheid en netwerkversterking. De verdere uitwerking vraagt om een zorgvuldige puzzel, waarin deze aanpak goed aansluit bij de ontwikkelingen binnen de Hervormingsagenda en andere landelijke trajecten, zoals het AZWA. Doel is om elkaar aanvullend te versterken, overlap te voorkomen en middelen zo effectief mogelijk in te zetten.

Daarnaast hebben we als gemeente de wettelijke taak Wet integrale aanpak suïcide preventie gekregen. Welke niet alleen gericht is op jongeren. We moeten een regionale aanpak ontwikkelen met een lokale vertaling welke moet worden opgenomen in het lokaal gezondheidsbeleid. Hiervoor hebben we 2 jaar de tijd. De opdracht om te komen tot een regionale aanpak wordt belegd bij de GGD. Hier hoort ook het scholen van professionals van de gemeente als van uitvoerende partners. We krijgen hiervoor structureel geld. We moeten nog komen tot een gezamenlijke opdracht aan de GGD dus de vertaling van wat regionaal en wat lokaal uitgevoerd moet worden, moet nog worden gemaakt. In de tussentijd worden wel lokaal de gatekeepertrainingen voor professionals die werken met jongeren geboden. ■

Financieel:

Het Transformatieplan Mentale Gezondheid Drenthe wordt gefinancierd vanuit het IZA-transformatiebudget en kent een tijdelijk karakter gericht op systeemverandering, geldig tot en met 2026. AZWA bouwt voort op IZA én GALA voor structurele borging van zorg-welzijn-samenwerking.

3.1.1.4 Lichte hulp is laagdrempelig en zoveel mogelijk indicatieloos beschikbaar

Deze indicator is al beschreven onder de Hervormingsagenda punt 2.1.1.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/themas/werk/maatschappelijke-diensttijd>

3.1.1.5 De gemeente biedt bij complexe echtscheidingen passende hulp aan en zet het belang van de jeugdige(n) in het gezin centraal

Deze indicator is al beschreven onder de Hervormingsagenda punt 2.1.1.9

3.1.1.6 Voor kwetsbare of risicovolle groepen bieden we waar mogelijk indicatieloze en collectieve preventie, lichte hulp of specialistische hulp in plaats van individuele ondersteuning

De beweging van individueel naar collectief is noodzakelijk omdat de groei van individuele zorg onhoudbaar is geworden en veel problemen een maatschappelijke oorzaak hebben. Collectieve preventie werkt eerder, normaliserend en bereikt meer mensen. Daarmee vermindert de instroom in dure zorg en wordt de sociale basis versterkt. Individuele hulp blijft beschikbaar voor wie die nodig heeft, maar is niet langer de standaardoplossing. Er is al verschillend collectief aanbod in Meppel, te denken valt aan ouder kind groepen, klassenaanbod bij pesten, etc. Maar het is wenselijk nog meer te kijken naar hoe individuele interventies kunnen worden omgebogen naar collectieve. We doen dit door te kijken naar terugkerende patronen, ondersteuning te verplaatsen naar de leefomgeving en kennis uit individuele trajecten te benutten voor groepsaanbod. Collectieve preventie bereikt meer inwoners, werkt normaliserend en voorkomt instroom in dure zorg. ■

3.1.2 Eigen kracht en verantwoordelijkheid centraal ■■■

Het gezin is altijd de meest fundamentele omgeving waarin een kind opgroeit. In het gezin krijgen kinderen de vaardigheden mee om zich op school, in de wijk en in hun vrije tijd verder te ontwikkelen. Wanneer kinderen zich veilig hechten aan hun ouders in een liefdevol gezin, heeft dit hun leven lang voordelen. De gemeente heeft geen directe invloed op de eenheid van het gezin en kan deze ook onmogelijk vervangen. De gemeente kan alleen bijdragen aan de omstandigheden waarin gezinnen ontstaan en hun ondersteunen om de best mogelijke basis te bieden. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

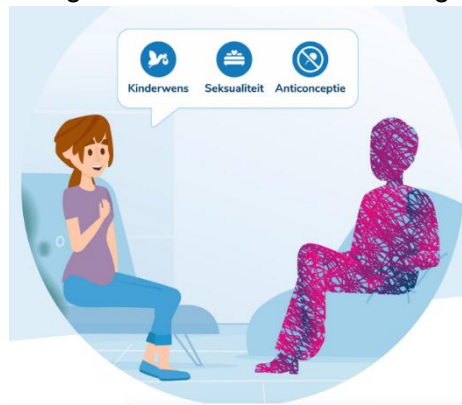
- Ouders kiezen bewust en gepland voor het ouderschap.
- Ouders zijn vaardige opvoeders die hun kind stimuleren in zijn of haar ontwikkeling.
- Ouders zijn zich bewust van de verantwoordelijkheden die onderdeel zijn van het ouderschap.
- Ouders zoeken altijd eerst in het eigen netwerk naar oplossingen voor problemen.
- Ouders hebben de handvatten die zij nodig hebben om hun verantwoordelijkheid te nemen.

3.1.2.1 Ouders kiezen bewust en gepland voor het ouderschap

Ouders worden gestimuleerd bewust en gepland te kiezen voor het ouderschap. Door deelname aan het programma Nu Niet Zwanger ⁶ ondersteunen wij inwoners bij het maken van geïnformeerde keuzes over kindwens en gezinsvorming. Daarnaast hebben wij binnen de geboortezorgketen nadrukkelijk aandacht voor gezonde zwangerschappen en een goede

⁶ <https://www.nunietzwanger.nl/>

start voor kind en gezin. De gemeente Meppel werkt met het programma Kansrijke start⁷, dit is een landelijke aanpak die zich richt op een zo goed mogelijke start voor kinderen in de eerste 1.000 dagen (van kindervens tot en met 2 jaar). De aanpak focust op het voorkomen van gezondheids- en ontwikkelingsachterstanden door vroeg te signaleren, ouders te

ondersteunen en samenwerking te versterken tussen zorg, sociaal domein en welzijn. Gemeenten werken hierbij samen met onder andere verloskundigen, jeugdgezondheidszorg, huisartsen en het sociaal werk, met extra aandacht voor kwetsbare situaties. Vanuit het programma Kansrijke start is extra aandacht voor (aanstaande) ouders met een psychische kwetsbaarheid en voor (aanstaande)ouders met financiële zorgen. Kansrijke start is onderdeel van AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord) en daarmee verplicht voor gemeentes om uit te voeren. Binnen het

Kansrijke Start programma wordt met data en ervaringskennis bijgehouden welke vraagstukken er in de gemeente spelen rondom gezonde zwangerschappen op alle gebieden. Hierdoor kan er snel ingespeeld worden wanneer er zich nieuwe vraagstukken voordoen. ■

3.1.2.2 Ouders zijn vaardige opvoeders die hun kind stimuleren in zijn of haar ontwikkeling

Ouders hanteren verschillende opvoedstrategieën; er is vaak meer dan één juiste manier om kinderen te ondersteunen in hun ontwikkeling. Juist binnen het eigen netwerk kunnen ouders ervaringen en antwoorden vinden en zelf bepalen wat het beste bij hen past. Dit begint al bij de geboortezorg en de keten die daaromheen is vormgegeven in Meppel. Wanneer een rijke thuisomgeving (nog) ontbreekt, signaleren we dit vroeg via partners rond het jonge kind, zoals binnen Kansrijke Start. Ouders krijgen vervolgens handvatten om zelf de thuisomgeving te versterken, bijvoorbeeld via VVE-thuisprogramma's. Als dat onvoldoende is, bieden we aanvullende ondersteuning, zoals VVE-aanbod in de kinderopvang, voorleesvrijwilligers en kwaliteitsversterking van het VVE-aanbod. ■

3.1.2.3 Ouders zijn zich bewust van de verantwoordelijkheden die onderdeel zijn van het ouderschap

De gemeente faciliteert en stimuleert bewust ouderschap door ouders actief te informeren over wat ouderschap vraagt en door hen laagdrempelig toegang te bieden tot een samenhangend aanbod van preventieve en, waar nodig, geïndiceerde ondersteuning. Gemeentelijke consulenten voeren het gesprek met ouders vanuit vertrouwen, spreken hen aan op hun rol en verantwoordelijkheid en versterken tegelijkertijd de eigen regie van ouders. ■

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/themas/familie-zorg-en-gezondheid/zwangerschap-en-geboorte/actieprogramma-kansrijke-start-voor-gezinnen-in-een-kwetsbare-situatie>

3.1.2.4 Ouders zoeken altijd eerst in het eigen netwerk naar oplossingen voor problemen

Bij elke aanvraag onderzoekt de Jeugdconsulent hoe het netwerk er uitziet en wat het netwerk kan betekenen bij het oplossen van de hulpvraag.

De Jeugdwet verplicht gemeenten om ouders de mogelijkheid te bieden zelf, samen met hun netwerk, een plan op te stellen waarin zij beschrijven hoe zij opvoed- en ontwikkelvragen willen aanpakken (familiegroepsplan). Dit netwerk- of eigen-kracht-plan (familie groepsplan) wordt betrokken bij de besluitvorming over jeugdhulp. In de Verordening Sociaal Domein (2026) heeft Meppel 'eigen kracht' in de definitie opgenomen en erkent de rol van de consulent bij het gesprek hierover. Er is bewust gekozen voor een kader dat ruimte biedt voor professionele invulling, in lijn met de Jeugdwet, zonder verplicht netwerkplan. Naast de het maken van een plan wordt altijd gesproken over de mogelijkheden van het netwerk. ■

3.1.2.5 Ouders hebben de handvatten die zij nodig hebben om hun verantwoordelijkheid te nemen

Bij de uitvoering van de Jeugdwet en het aanbod vanuit het preventieve veld is het ieders doel en taak om ouders handvatten te bieden die zij nodig hebben om hun ouderschap uit te voeren. Dit valt onder de kerntaken van het werk. Ook in de geboortezorg keten wordt hieraan veel aandacht besteed. Vanuit het programma Kansrijke start is normaliseren een terugkerend thema. ■

3.1.3 De gemeente luistert ■■■

Wanneer een jeugdige of ouders zich bij de gemeente melden, doen zij dit met een hulpvraag. Deze vraag is niet altijd de kern van wat nodig is. Door te luisteren en gerichte vragen te stellen brengen we samen met jeugdigen en ouders de onderliggende behoefte in beeld. Daarbij krijgt ook de jeugdige zelf, wanneer passend bij de leeftijd, een stem. De gemeente voert dit gesprek open, zorgvuldig en zonder tijdsdruk. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- Wanneer een jeugdige een hulpvraag heeft, zoekt de gemeente naar de kern van de hulpvraag door oprecht geïnteresseerd te luisteren en het gesprek open te voeren.
- De gemeente onderzoekt een hulpvraag van een jeugdige altijd in de context van het gezin.
- De gemeente luistert niet alleen naar ouders en professionals, maar juist ook naar de jeugdige zelf.
- De gemeente werkt intern beleidsoverstijgend samen om voor inwoners snel en makkelijk passende hulp te regelen.
- De gemeente is betrouwbaar en komt afspraken na.

3.1.3.1 Wanneer een jeugdige een hulpvraag heeft, zoekt de gemeente naar de kern van de hulpvraag door oprecht geïnteresseerd te luisteren en het gesprek open te voeren

Bij elke aanvraag doet de jeugdconsulent zorgvuldig onderzoek naar de hulpvraag van jeugdigen en/of ouders op basis van het stappenplan van de Centrale Raad van Beroep⁸. ■

3.1.3.2 De gemeente onderzoekt een hulpvraag van een jeugdige altijd in de context van het gezin

De gemeente Meppel werkt volgens de methode 1 gezin - 1 plan en doet bij het onderzoek naar de hulpvraag een brede uitvraag (zie 1^e alinea van artikel 1.7 van de Verordening Sociaal Domein). Daarnaast wordt gewerkt volgens de Beroepscode voor professionals in sociaal werk (BPSW, 20214), waarin expliciet wordt aangegeven dat professionals niet alleen naar het individu kijken, maar altijd oog moeten hebben voor de sociale en contextuele omgeving. Contextgericht werken een voorwaarde is voor sociaal professionals: zij moeten de context betrekken in hun interventies en afwegingen. Context is dus geen optioneel aspect, maar een onmisbaar onderdeel van professioneel handelen, bevestigd door de beroepscode. Hoewel de beroepscode contextgericht werken als professioneel uitgangspunt borgt, laat de Hervormingsagenda Jeugd zien dat hiervoor aanvullende investeringen nodig zijn. Deze liggen vooral in het creëren van randvoorwaarden: tijd, samenwerking, een sterke sociale basis en sturing die contextgericht werken ondersteunt. Daarmee wordt contextgericht werken niet alleen een professionele houding, maar een structurele werkwijze. Dit wordt vorm gegeven onder kopje 3.2 van de Hervormingsagenda, waarin ook het integrale aspect besproken wordt. ■

3.1.3.3 De gemeente luistert niet alleen naar ouders en professionals, maar juist ook naar de jeugdige zelf

Als het passend is in de situatie wordt er met de jeugdige zelf gesproken. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld leeftijd, problematiek en vraag. Wanneer er bijvoorbeeld gevraagd wordt om opvoedondersteuning voor de ouders, wordt de jeugdige zelf niet gesproken. ■

3.1.3.4 De gemeente werkt intern beleidsoverstijgend samen om voor inwoners snel en makkelijk passende hulp te regelen

Er wordt op verschillende manieren beleid overstijgend samengewerkt in de gemeente. Beleidscollega's spreken elkaar maandelijks tijdens het beleidsoverleg. Daarnaast volgt de strategisch adviseur op hoofdlijnen de overlappende vraagstukken. Ook vinden de collega's van de uitvoering elkaar over het algemeen goed, werkwijzes als proces- en casusregie bevorderen dit steeds meer. In het kader van zorg en onderwijs is op verzoek van de uitvoering bijvoorbeeld ook tijdelijk een werkgroepje opgericht dat samenkomt als er casussen spelen waarbij zorg en onderwijs door elkaar heen lopen. Hoewel men elkaar goed weet te vinden is het altijd goed om hier aandacht voor te blijven houden en proactief te blijven. ■

⁸ <https://www.rechtspraak.nl/organisatie-en-contact/organisatie/centrale-raad-van-beroep/nieuws/2017/05/centrale-raad-geeft-regels-voor-afhandeling-jeugdhulpverzoeken>

3.1.3.4 De gemeente is betrouwbaar en komt afspraken na

De gemeente Meppel wil betrouwbaar zijn en zijn afspraken nakomen. Hier wordt op veel verschillende manieren aan gewerkt. Hoofdzakelijk door goed te luisteren naar inwoners en partners. Zo is het traject rondom de ontwikkeling van de sociale basis gericht geweest op het luisteren naar de inwoners om beleid te kunnen maken wat echt past. Zowel bij de uitvoering als bij beleid wordt actief gezocht naar input, waardoor we een betrouwbare gemeente zijn. Dit vraagt wel altijd scherpheid en alertheid, scherp zijn en transparant over keuzes, voortgang en knelpunten, terwijl nog niet alles vaststaat of uitgewerkt is. ■ Iedereen die werkt in de uitvoering heeft als doel betrouwbaar te zijn en afspraken na te komen.

3.1.4 Duidelijkheid in de toegang tot jeugdhulp ■■■

Wanneer we meer en vaker een beroep doen op de eigen kracht en verantwoordelijkheid van gezinnen, betekent dit ook een beperktere toegang tot jeugdhulp. Vraagstukken en problemen die redelijkerwijs op eigen kracht kunnen worden opgelost horen niet meer thuis bij de jeugdhulp. Dit moet zowel intern als naar inwoners toe duidelijk zijn. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- Intern is bij de gemeente duidelijk welke hulpvragen wel en niet onder jeugdhulp vallen.
- De gemeente communiceert helder, visueel en in duidelijke bewoordingen naar inwoners wat wel en niet onder jeugdhulp valt.
- De gemeente communiceert helder, visueel en in simpele bewoordingen naar inwoners welke ondersteuning zonder indicatie beschikbaar is in het voorliggend veld.
- De gemeente overlegt regelmatig met directe verwijzers over de toegang tot jeugdhulp en de beschikbaarheid van voorliggende voorzieningen.
- We leiden inwoners met een specialistische hulpvraag bij voorkeur naar de gemeentelijke toegang.

3.1.4.1 Intern is bij de gemeente duidelijk welke hulpvragen wel en niet onder jeugdhulp vallen

Dit onderdeel is bij Reikwijdte onder kopje 2.1 besproken.

3.1.4.2 De gemeente communiceert helder, visueel en in duidelijke bewoordingen naar inwoners wat wel en niet onder jeugdhulp valt

Door het vaststellen van een nieuwe verordening en beleidsregels, zal het voor de inwoner duidelijk worden wat wel en niet onder jeugdhulp valt. Er zal nog moeten worden gezien of hiervoor extra communicatiemiddelen moeten worden ingezet. ■

3.1.4.3 De gemeente communiceert helder, visueel en in simpele bewoordingen naar inwoners welke ondersteuning zonder indicatie beschikbaar is in het voorliggend veld

Zoals al onder de Hervormingsagenda kopje 3.1.1.1. is vermeld, wordt een digitale sociale kaart ontwikkeld van de ondersteuning zonder indicaties.

3.1.4.4 De gemeente overlegt regelmatig met directe verwijzers over de toegang tot jeugdhulp en de beschikbaarheid van voorliggende voorzieningen

Dit onderwerp valt onder verbinding voorliggend veld, onder kopje 2.1.

3.1.4.5 We leiden inwoners met een specialistische hulpvraag bij voorkeur naar de gemeentelijke toegang

De gemeentelijke toegang is het voorkeurskanaal voor inwoners met een complexe of specialistische ondersteuningsvraag. Binnen deze toegang vindt een brede en zorgvuldige afweging plaats, waarbij integraal en domeinoverstijgend wordt gekeken naar de situatie van de inwoner en naar passend aanbod binnen het gemeentelijk kader.

De POH GGZ bij de huisarts vormt daarnaast een laagdrempelige en aanvullende route. Deze toeleiding is met name passend wanneer de huisarts al bij de inwoner betrokken is, wanneer snelle verheldering van de hulpvraag wenselijk is, of wanneer de problematiek nog onvoldoende is uitgekristalliseerd om direct naar specialistische ondersteuning toe te leiden. Beide routes zijn complementair aan elkaar en dragen bij aan hetzelfde doel: het bieden van passende en tijdige ondersteuning, waarbij zwaardere zorg dan noodzakelijk wordt voorkomen. ■

3.1.5 Jeugdhulp is effectief en op het juiste moment beschikbaar

Wanneer gespecialiseerde jeugdhulp nodig is, dan zijn de problemen niet meer op te lossen met lichte ondersteuning. Deze hulp moet meteen, zonder wachtlijsten, beschikbaar zijn, zodat het risico op escalatie zo klein mogelijk is. Dit zijn onze meest kwetsbare inwoners. Dit betekent ook dat de ingezette hulp wetenschappelijk bewezen effectief moet zijn en dat jeugdigen en ouders na afloop van het traject tevreden moeten zijn over de hulp. Zij moeten er daadwerkelijk mee geholpen zijn. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- Er zijn geen wachtlijsten.
- De gespecialiseerde jeugdhulp die onze jeugdigen en ouders ontvangen is bewezen effectief.
- Jeugdigen en ouders zijn tevreden over de hulp die zij ontvangen en het effect ervan.
- De gemeente analyseert data om eventuele verschillen in effectiviteit tussen verschillende zorgaanbieders en/of behandelmethoden vast te stellen en deelt dit met de aanbieders.
- De gemeente organiseert constructief en open overleg met zorgaanbieders met als doel om samen te leren van de data die de gemeente beschikbaar heeft. Zorgaanbieders en gemeente bepalen samen welke data en welke analyses belangrijk zijn.

3.1.5.1 Er zijn geen wachtlijsten

De gehele keten is erop gericht geen wachtlijsten te hebben. Toch is dit helaas erg moeilijk realiseerbaar. Met name de gespecialiseerde jeugdhulp heeft te kampen met enorme wachtlijsten, soms meer dan een half jaar. De jeugd-ggz kampt met een structureel tekort aan gekwalificeerde professionals. Dit beperkt het aantal beschikbare behandelplekken en zorgt ervoor dat wachttijden snel oplopen, ook voor jongeren met zwaardere problematiek. ■

Niet alle mentale klachten bij jongeren vragen om specialistische behandeling. Opgroeien brengt onzekerheden en spanningen met zich mee die vaak horen bij een normale ontwikkeling. Door deze klachten waar mogelijk te normaliseren en te ondersteunen in de leefomgeving van jongeren, blijft specialistische jeugd-ggz beschikbaar voor wie die echt nodig heeft. Normaliseren draagt daarmee bij aan het verminderen van onnodige instroom en het verkorten van wachttijden.

Om dit te realiseren heeft de gemeente bij iedere huisarts in Meppel Praktijkondersteuners bij de huisarts (POH) gestationeerd, die ervoor zorgen dat een groot deel van de klachten van jongeren niet doorverwezen hoeven te worden. Daarnaast is er op iedere school in Meppel schoolmaatschappelijk werk, die hetzelfde beogen. Omdat zij veel vragen krijgen en zelf soms een wachtlijst hebben, is ervoor gezorgd dat zij extra FTE krijgen om zonder wachtlijsten zoveel mogelijk jeugdigen bereiken. Dit is onderdeel van kopje 2.1. ■
Het team Opgroeien van de gemeente zorgt ervoor dat ze zonder wachtlijsten werken, inwoners worden snel geholpen. Soms is het nodig extra lang overbruggingszorg te bieden vanwege de wachtlijsten bij de geïndiceerde jeugdhulp. ■
De regionale inkoop tracht ervoor te zorgen dat wachtlijsten niet meer bestaan, maar de invloed hierop is beperkt. ■

3.1.5.2 De gespecialiseerde jeugdhulp die onze jeugdigen en ouders ontvangen is bewezen effectief

Jeugdhulp die bewezen effectief is, biedt waardevolle inzichten en houvast voor de praktijk. Hier ligt ook de voorkeur, als er verschillende alternatieven voorhanden zijn. Tegelijkertijd vraagt passende ondersteuning om ruimte voor professionele afwegingen, waarbij ook ander kwalitatief goed aanbod kan worden ingezet als dit beter aansluit bij de situatie van het gezin. ■

3.1.5.3 Jeugdigen en ouders zijn tevreden over de hulp die zij ontvangen en het effect ervan

Conform de Jeugdwet voert de gemeente periodiek cliënttevredenheidsonderzoeken uit. Deze onderzoeken geven inzicht in de ervaringen van een deel van de cliënten. Tegelijkertijd is bekend dat de respons selectief is: met name cliënten die ontevreden zijn, nemen deel aan het onderzoek, terwijl tevreden cliënten minder vaak reageren. Hierdoor biedt het onderzoek slechts een gedeeltelijk beeld van de ervaren kwaliteit van ondersteuning. Het is daardoor blijvend nodig goed oog te blijven houden voor hoe de beleving van de inwoners is. Dit doen de consultants in gesprekken en daarnaast is het natuurlijk mogelijk bij ontevredenheid de gemeentelijke klachtprocedure te doorlopen. ■

3.1.5.4 De gemeente analyseert data om eventuele verschillen in effectiviteit tussen verschillende zorgaanbieders en/of behandelmethoden vast te stellen en deelt dit met de aanbieders

Dit is al beschreven onder kopje 2.6.

3.1.6 Niet bang voor een experiment ■■■

In de gemeente Meppel zijn we niet bang om te experimenteren met nieuwe mogelijkheden en strategieën. Wanneer we een kansrijk idee hebben voeren we dat eerst uit door middel van een pilot. We monitoren het resultaat van experimenten en beoordelen na een vastgestelde periode objectief en open of het experiment wel of niet de verwachte resultaten oplevert. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- In de gemeente Meppel denken we buiten de kaders voor slimme oplossingen op het gebied van jeugdhulp.
- We monitoren het resultaat van experimenten en beoordelen na een vastgestelde periode objectief en open of het experiment wel of niet de verwachte resultaten oplevert.

3.1.6.1 In de gemeente Meppel denken we buiten de kaders voor slimme oplossingen op het gebied van jeugdhulp

Meppel werkt aan de transformatie Inclusieve kinderopvang, waarin (een deel van) kinderen met zorgvragen niet meer gebruik maken van specialistische jeugdhulp, maar meedoen in het reguliere. Dit kan worden gezien als een slimme oplossing binnen de jeugdhulp, omdat het meerdere doelen tegelijk dient. Het bevordert de deelname van alle kinderen, maakt verschillen tussen kinderen normaal, ondersteunt ouders vroegtijdig, versterkt de pedagogische basis en vermindert de instroom in zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp. Tegelijkertijd stimuleert het de samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs, jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp. ■

3.1.6.2 We monitoren het resultaat van experimenten en beoordelen na een vastgestelde periode objectief en open of het experiment wel of niet de verwachte resultaten oplevert

Wanneer we experimenteren zorgen we altijd voor monitoring en ruimte om bij te sturen. Te denken valt aan de transitie van inclusieve kinderopvang. Hiervoor werken we met de Handreiking inclusieve kinderopvang⁹, waarin monitoren en evalueren al is vormgegeven. Toch blijft dit altijd aandacht vragen, tijd nemen voor een goede evaluatie. ■

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2025/03/31/handreiking-op-weg-naar-inclusieve-kinderopvang>

3.1.7 Een achttiende verjaardag zonder zorgen ■■■

Voor alle jongeren brengt de overgang van 18- naar 18+ veranderingen met zich mee. Voor veel jongeren is dit geen probleem omdat zij een ondersteunend netwerk hebben dat hen hierbij kan helpen. Voor andere jongeren is dit wel een probleem. Met name op financieel gebied komen wij relatief veel jongeren en jongvolwassenen tegen die al te maken hebben met schulden. Dit willen we zoveel mogelijk voorkomen. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- In regioverband stemmen we de inkoop van jeugdhulp af met de inkoop van Wmo-hulp.
- We informeren jongeren ruim op tijd laagdrempelig over de organisatorische en financiële veranderingen die hun 18e verjaardag met zich meebrengt.
- We hebben een laagdrempelig loket voor jongeren met vragen over de organisatorische en financiële veranderingen die hun 18e verjaardag met zich meebrengt.
- We werken binnen de gemeente en met partners samen om de overgang van 18- naar 18+ voor kwetsbare jongeren op individueel niveau zo soepel mogelijk te laten verlopen.

3.1.7.1 In regioverband stemmen we de inkoop van jeugdhulp af met de inkoop van Wmo-hulp

Die overgang blijft een actueel onderwerp. Voor de regiovisie geldt dat de gezamenlijke gemeenten de verlengde jeugdwet als uitgangspunt nemen indien dat voor de betreffende jeugdige het beste is. Als de Jeugdwet echter niet meer van toepassing is, dan is er geen regionaal afgestemd beleid in het kader van de WMO. Voor Beschermd wonen wordt vanuit de twee coördinerende gemeenten beleid vormgegeven; de Jeugdhulpregio is daarbij geen partner. In Meppel wordt de samenhang met volwassenen zorg en de WMO per casus ingevuld, omdat we dit bezien als maatwerk. Via de JHRD is wel in overleg met gemeenten gewerkt aan een procedure en format voor een Toekomstplan. Het gebruik van dit plan helpt om meer en beter aandacht te geven aan de door de commissie gevraagde aanpak. ■

3.1.7.2 We informeren jongeren ruim op tijd laagdrempelig over de organisatorische en financiële veranderingen die hun 18e verjaardag met zich meebrengt

Meppel informeert jeugdigen actief, door ze een brief met een folder te verzenden wanneer de 18e verjaardag zich aandient. Wanneer jeugdigen in contact staan met een jeugdconsulent, wordt er actief een plan gemaakt. Hierin wordt meegedacht en gesproken over wat de jeugdige allemaal moet regelen. We gaan onderzoeken of we hier meer voor moeten doen, zodat het beter aansluit op deze leeftijdsgroep. ■

3.1.7.3 We hebben een laagdrempelig loket voor jongeren met vragen over organisatorische en financiële veranderingen die hun 18e verjaardag met zich meebrengt

Hoewel Meppel geen afzonderlijk loket heeft voor jeugdigen die 18 jaar worden, is ondersteuning op het gebied van financiële vragen wel toegankelijk via het loket Geldzorgen. Daarmee wordt gedeeltelijk invulling gegeven aan de behoefte aan laagdrempelige ondersteuning, zij het niet via een specifiek op deze doelgroep gericht loket. ■

3.2 Meedoen ■■■

Het gezin is voor elke jeugdige de belangrijkste basis. Opgroeien in een liefdevol gezin legt de basis voor de ontwikkeling van kind tot volwassene. Ouders zijn ervoor verantwoordelijk om deze ontwikkeling te stimuleren en de ondersteunen. Meppel heeft baat bij ouders die vaardige opvoeders zijn met een sterk netwerk. Hoe sterker het netwerk van ouders, hoe meer hulplijnen zij hebben bij uitdagingen. Rond jeugdigen in de context van het gezin hebben wij de volgende uitgangspunten en doelen:

- Op een sterke basis kun je bouwen
- Jeugdigen hebben gelijke kansen om mee te doen
- Meedoen is gezond
- De gemeente luistert

3.2.1 Op een sterke basis kun je bouwen

Mensen zijn sociale dieren en lidmaatschap van clubs en verenigingen heeft een positief effect op het welbevinden. Sportactiviteiten bevorderen de lichamelijke en mentale gezondheid. Culturele activiteiten zijn goed voor de mentale gezondheid en zorgen voor betere schoolprestaties. Dergelijke activiteiten zijn beschermende factoren voor jeugdhulpgebruik. Kortom, meedoen in het algemeen is belangrijk voor onze jonge inwoners. De volgende uitgangspunten en doelen zijn hierbij geformuleerd:

- De gemeente Meppel stimuleert een breed en laagdrempelig aanbod aan basisactiviteiten (buiten schooltijd) die noodzakelijk zijn voor de sociale, lichamelijke of mentale gezondheid van onze inwoners: op het gebied van sport, bewegen, kunst, cultuur, vrijwilligerswerk en andere sociale activiteiten en evenementen.
- Ouders zijn op de hoogte van het aanbod aan vrijetijdsactiviteiten in de gemeente Meppel.
- Ouders moedigen hun kinderen aan om mee te doen met activiteiten.
- Jeugdigen hebben gelijke kansen om mee te doen.

3.2.1.1 De gemeente Meppel stimuleert een breed en laagdrempelig aanbod aan basisactiviteiten (buiten schooltijd) die noodzakelijk zijn voor de sociale, lichamelijke of mentale gezondheid van onze inwoners: op het gebied van sport, bewegen, kunst, cultuur, vrijwilligerswerk en andere sociale activiteiten en evenementen

Het stimuleren van een breed en laagdrempelig aanbod van basisactiviteiten buiten schooltijd vormt een belangrijk onderdeel van het jeugdbeleid van de gemeente Meppel. Daarnaast zijn er verschillende andere beleidsterreinen altijd bezig met laagdrempelig aanbod van basisactiviteiten. Te denken valt aan activiteiten voor jongeren vanuit het jongerenwerk, een stevige sociale basis, cultuuractiviteiten, enzovoorts. Hiermee wordt bijgedragen aan de sociale, lichamelijke en mentale gezondheid van jeugdigen. Vanuit de inventarisatie voor de sociale basis is naar voren gekomen dat jeugdigen meer plekken willen om samen te komen, zogenaamde 'jongerenhangplekken'. Hier wordt momenteel vorm aan gegeven. ■

3.2.1.2 Ouders zijn op de hoogte van het aanbod aan vrijetijdsactiviteiten in de gemeente Meppel

Dit onderdeel wordt gezamenlijk behandeld onder volgende kopje.

3.2.1.3 Ouders moedigen hun kinderen aan om mee te doen met activiteiten

Professionals ondersteunen ouders actief en stimuleren om hun kinderen te laten deelnemen aan passende activiteiten. Dit gebeurt door het onderwerp structureel te bespreken in gesprekken met ouders, het aanbieden van toegankelijke informatie over lokale activiteiten en het wegnemen van praktische belemmeringen. Dit gebeurt op alle plekken waar professionals met gezinnen werken. Het is wel een onderwerp dat altijd aandacht blijft verdienen. ■

3.2.1.4 Jeugdigen hebben gelijke kansen om mee te doen

Kansengelijkheid bij jeugdigen gaat over het bieden van gelijke ontwikkelkansen aan kinderen en jongeren, ongeacht hun achtergrond. Deze kansen worden beïnvloed door samenhangende beleidsterreinen zoals armoede en schulden, onderwijs en cultuur. In Meppel zet de gemeente hierop in via onder meer het uitvoeringsplan *armoede en schulden 2024–2027*, vastgesteld eind 2023. Doel is armoede en schulden terug te dringen en ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen. De focus ligt op het benutten van regelingen, het vergroten van participatie van kinderen en jongeren, het ondersteunen van

inwoners met (problematische) schulden en het voorkomen van armoede. Dit gebeurt onder andere via financiële educatie, het Geldloket, vroegsignalering, samenwerking met professionals en ondersteuning via Kind Support. ■

Daarnaast is er een actieve uitvoering van ons onderwijsachterstandenbeleid en initiatieven zoals de Haveltermade Academy. In Haveltermade, waar sprake is van sociaal-economische kwetsbaarheden, biedt de Academy een breed naschools aanbod dat bijdraagt aan talentontwikkeling en het versterken van vaardigheden voor basisschoolkinderen. De gemeente onderzoekt uitbreiding van dit aanbod voor jongeren (12+). ■

Ook het cultuurbeleid draagt bij aan kansengelijkheid. In de *Cultuurnota 2024 en verder* is vastgelegd dat alle kinderen en jongeren toegang hebben tot kwalitatieve cultuureducatie, zowel binnen als buiten school. Cultuur wordt ingezet om taalvaardigheid, leesplezier en digitale vaardigheden te versterken en biedt een zinvolle vrijetijdsbesteding die bijdraagt aan welzijn, talentontwikkeling en het verminderen van risico's op jeugdhulp. ■

3.2.3 Meedoen is gezond ■■■

Onderzoek laat zien dat georganiseerde activiteiten een positieve, beschermende werking hebben als het gaat om middelengebruik. Daar is echter een belangrijke voorwaarde bij: de omgeving waarin die activiteiten plaatsvinden, is een gezonde omgeving waarin geen middelengebruik voorkomt. Is dit wel het geval, dan vergroot deelname aan dergelijke activiteiten juist het middelengebruik onder jeugdigen. Hiervoor geldt het volgende uitgangspunt:

- In Meppel stimuleren we dat de omgeving waarin jeugdigen deelnemen aan sportieve, culturele en sociale activiteiten zoveel mogelijk gezond is: met de optie voor gezonde voeding en geen middelengebruik.

Meppel is een JOGG gemeente (Jongeren op gezond gewicht, wat is aangepast naar Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst). Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met Meppel actief. Hierbij ligt de nadruk op het creëren van een gezonde leefomgeving, waarin gezond eten, voldoende bewegen en water drinken vanzelfsprekend zijn. De aanpak is integraal en wordt uitgevoerd in samenwerking met onderwijs, sport, welzijn en gezondheid. Extra aandacht gaat uit naar kinderen die oproeien in een kwetsbare sociaal economische situatie, om bij te dragen aan kansengelijkheid. ■

Ook is er veel aandacht in Meppel voor rookvrije schoolpleinen, door onder andere bijvoorbeeld conciërges te trainen hoe ze het gesprek met jeugd aan kunnen gaan over (stoppen met) roken. Daarnaast is er veel aandacht voor de gezonde sportomgeving, waar bij activiteiten fruit en water aanwezig is en waar aandacht is voor een gezonde kantine. In 2025 zijn alle speeltuinen in Meppel rookvrij gemaakt. ■

Naast dit alles subsidiëren we het aanbod van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), waarin ze een preventief aanbod gericht op vroegtijdige voorlichting over middelengebruik en het versterken van weerbaarheid bij jeugdigen leveren. Dit aanbod wordt uitgevoerd in samenwerking met scholen en sluit aan bij de leeftijd en leefwereld van kinderen en jongeren. Door vroegtijdige inzet draagt VNN bij aan het voorkomen van risicovol gedrag, het versterken van gezonde keuzes en het tijdig signaleren van zorgen. ■

3.2.4 De gemeente luistert

De gemeente luistert naar de behoefte van jeugdigen als het gaat om voorzieningen en meedoen. Dit vindt op allerlei vlak regelmatig plaats. Bijvoorbeeld tijdens het onderzoek van de sociale basis is hier uitvoerig naar gevraagd. Jongeren gaven hierbij aan dat er behoefte is voor jongeren ontmoetingsplekken en dit wordt opgepakt. Daarbij proberen we (consulenten en aanbieders voorliggend veld) altijd onderdeel van gesprek te laten zijn als onderdeel van de contextuele benadering. ■

3.3 School ■■■

School en kinderopvang zijn een belangrijk onderdeel van het leven van onze jonge inwoners. Kinderen en jongeren brengen rond de 30-35 uur week op school door. Het onderwijs heeft taken die vooral op het gebied van formeel leren liggen. School is echter nauw verweven met de andere cirkels van invloed rond kinderen en jongeren. Rond jeugdigen in de context onderwijs hebben wij de volgende uitgangspunten en doelen:

- Vroege signalering en preventie loont
- Jeugdigen hebben leerplicht en leerrecht
- Niet bang voor een experiment
- Jeugdigen hebben gelijke kansen op school
- Naar school gaan is gezond
- De gemeente luistert

3.3.1 Vroege signalering en preventie loont

Scholen hebben hun eigen kerndoelen en kerntaken en hebben daar hun handen aan vol. Desondanks zijn scholen ook essentiële vindplaatsen en signaleringspartners voor kinderen en jongeren. Samenwerking is daarom heel belangrijk. Hierbij is het wel belangrijk dat we dingen echt samen doen, vanuit een gedeelde visie. Dit betekent dat samenwerking van school tot school kan verschillen, afhankelijk van de visie van elke individuele school. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- De gemeente werkt beleidsmatig en uitvoerend nauw samen met het onderwijs, kinderopvang en andere partners bij onderwerpen rond jeugd.
- De gemeente werkt nauw samen met het onderwijs, kinderopvang en andere partners om (het ontstaan van) problemen zo vroegtijdig mogelijk te signaleren.
- De gemeente werkt nauw samen met het onderwijs, kinderopvang, welzijnsorganisaties, jeugdgezondheidszorg en andere partners om problemen te voorkomen (preventie).

3.3.1.1 De gemeente werkt beleidsmatig en uitvoerend nauw samen met het onderwijs, kinderopvang en andere partners bij onderwerpen rond jeugd

In 2021 is het Meppelse Akkoord vastgesteld, dat zich richt primair op het snijvlak onderwijs en zorg voor de leeftijd van 2 ½ jaar tot 18 jaar. De meeste kinderen ontwikkelen zich goed. Een deel van de kinderen en de ouders/verzorgers hebben daarbij extra ondersteuning of hulp nodig. Daarom hebben de partners in de stuurgroep van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) Meppel de handen ineen geslagen om onderwijs en zorg samen goed te organiseren. In het Meppelse akkoord wordt beschreven hoe de partners met elkaar samen werken en hoe zij vorm geven aan de missie:

Alle kinderen/jeugdigen in de gemeente Meppel krijgen de kans zich optimaal te ontwikkelen binnen een leer- en leefklimaat waarbij opvang, onderwijs en zorg afgestemd zijn.

De LEA vergadering vindt 4 keer per jaar plaats en daarnaast wordt er in verschillende werkgroepen gewerkt aan jaarlijkse vastgestelde thema's. ■

Ten aanzien van het snijvlak gespecialiseerde jeugdhulp en onderwijs vindt er intensief overleg plaats tussen de beleidsadviseur jeugd en de beleidsadviseur onderwijs, samen met jeugdconsulenten en leerplicht, waardoor eventuele knelpunten snel aangepakt kunnen worden. Hierbij vindt ook regelmatig overleg plaats met alle partners. ■

3.3.1.2 Jeugdigen hebben leerplicht en leerrecht

In de preventie van schooluitval zijn gemeente en onderwijs bijzondere partners. De gemeente is belast met het toezicht op de naleving van de leerplichtwet. Dit betekent dat onze leerplichtambtenaren toezicht houden op het naar school gaan van jeugdigen en kunnen handhaven wanneer dit niet gebeurt. Ongeoorloofd verzuim is immers een strafbaar feit. In de gemeente Meppel leggen we echter liever de nadruk op preventie. We willen zoveel mogelijk voorkomen dat kinderen en jongeren thuis komen te zitten of van school gaan zonder startkwalificatie. Onze leerplichtambtenaren zijn daarom in de eerste plaats professionals die meedenken over de mogelijkheden, kansen en uitdagingen van jeugdigen. Ze werken preventief in het spijbelsprek uur en zijn aanwezig bij multidisciplinaire overleggen in het onderwijs, om zo schooluitval en verzuim te voorkomen. Dit is in het belang van alle partijen: de jeugdige, de ouders, de school en de gemeente. Onderstaande uitgangspunten zijn hiermee en met elkaar verweven en zullen niet afzonderlijk worden behandeld. ■

3.3.3 Niet bang voor een experiment

Meppel is een onderwijspionier. Bevlogen bestuurders, directeurs en onderwijsprofessionals van o.a. de schoolbesturen en het Samenwerkingsverband 2203 (PO en VO) werken nauw samen met de gemeente om het onderwijs voor zoveel mogelijk leerlingen zo passend mogelijk te maken. We denken graag vanuit de kansen van elke leerling. Het 'Meppelse Akkoord Onderwijs en Zorg voor de Jeugd' is hier de belichaming

van. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten die samen besproken zullen worden:

- In de gemeente Meppel denken we buiten de kaders voor slimme oplossingen op het gebied van zorg en onderwijs.
- De gemeente werkt nauw samen met het onderwijs en andere partners bij het opzetten van 'experimenten' wanneer we kansrijke oplossingen voor ogen hebben.
- We monitoren het resultaat van experimenten en beoordelen na een vastgestelde periode objectief en open of het experiment wel of niet de verwachte resultaten

Een goed voorbeeld van het experimenteren is de start van de transformatie inclusieve kinderopvang, waar al eerder over is gesproken. Meppel is een van de weinige gemeentes in Nederland die dit al actief heeft opgestart. De samenwerking met kinderopvangorganisaties en zorg is heel goed en iedereen zet zich in om te pionieren naar een (meer) inclusieve kinderopvang. De taak van de gemeente is hierbij om te faciliteren en te organiseren. ■

3.3.4 Jeugdigen hebben gelijke kansen

Het tegengaan van kansenongelijkheid is een opdracht voor iedereen, met een grote rol voor het onderwijs. Het verbinden van de drie leefwerelden – school, thuis, omgeving – is heel belangrijk in de aanpak van gelijke kansen. De gemeente speelt hier als verbinder en aanjager een belangrijke rol in.

Zoals onder kopje 4.2.2 al is besproken, is Meppel op allerlei vlak hard bezig om kansongelijkheid tegen te gaan, dit geldt ook in het onderwijs. ■

3.3.5 Naar school gaan is gezond

In de gemeente Meppel stimuleren we dat de omgeving waarin jeugdigen naar school of kinderopvang gezond zijn: gezonde voeding en genoeg beweging staan centraal. Meppel Actief is het gemeentelijke team van buurtsportcoaches en hét uitvoeringsplatform voor sport- en beweegstimulering in Meppel. Het team werkt sinds 2010 aan sport, bewegen en gezonde leefstijl voor alle leeftijden, met specifieke aandacht voor jeugd. De buurtsportcoaches in Meppel zijn in dienst via Sport Drenthe en werken dus onder de vlag van Meppel Actief. Zij vormen de verbindende schakel tussen onderwijs, kinderopvang, sport, zorg en welzijn.

In de wijk Haveltermade is in april 2026 gestart met de aanleg van een *Cruyff Court*: een kunstgras voetbalveld met daarnaast een 3×3-basketbalveld. Deze is in juni j.l. geopend. Het Cruyff Court vergroot structureel de bewegingsmogelijkheden in de leefomgeving van jeugdigen, direct aansluitend op school en vrije tijd. Aanvullend wordt er een sociaal programma opgestart *Heroes of the Cruyff Courts*, gericht op jongeren van 14 tot 21 jaar. Onder begeleiding van een Cruyff Coach organiseren deze jongeren een eigen evenement op het Cruyff Court in de wijk. De Cruyff Coaches zijn ondergebracht bij Meppel Actief en het jongerenwerk van Welzijn Mensenwerk. Deze inzet sluit aan bij bredere preventieve programma's zoals JOGG, Kansrijke Start en Gezonde School. Scholen kunnen zelf kiezen of ze willen gebruik maken van de Gezonde School-aanpak, een landelijke, erkende aanpak

om gezondheid structureel te verankeren in het onderwijs. De GGD vervult hierin een advies- en begeleidingsrol richting scholen (po, vo, mbo en speciaal onderwijs). ■

3.3.6 De gemeente luistert

Ook in de context van school en kinderopvang is het belangrijk dat de gemeente goed luistert naar kinderen en jongeren. Waar mogelijk praten we niet (alleen) over jeugdigen, maar ook met hen. Dit doen we als het gaat om beleidszaken die het onderwijs raken. Maar ook wanneer jongeren uitvallen op school en met leerplicht in aanraking komen. Luisteren doen we niet alleen om sturing te geven aan individuele casussen, maar ook om gemene delers tussen casussen te vinden. Daarmee kunnen we weer in gesprek met het onderwijs om op zoek te gaan naar oplossingen die schooluitval voorkomen. Ook naar het onderwijsveld luisteren we goed. Om goed samen te werken is goed luisteren essentieel. Effectief beleid is gedragen beleid. Omdat dit een algemene noemer is die in het DNA van de gemeente zit, wordt dit niet verder uitgeschreven. ■

3.4 Leefomgeving (wijk) ■■■

Meppel is een kleine stad waarin het beste van het stadsleven en het dorpsleven bij elkaar komen. In de buitengebieden en de dorpen staan rust en natuur naast een actief dorpsleven. De gemeente Meppel is ook een gebied dat een snelle ontwikkeling en groei doormaakt. Des te meer reden en kans om rekening te houden met de leefomgeving van onze jonge inwoners. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten en doelen geformuleerd:

- Ruimte voor jonge inwoners
- De gemeente luistert
- Een hoopvolle toekomst
- Een gezonde leefomgeving

3.4.1 Ruimte voor jonge inwoners ■■■

Meppel is een kleine stad waarin het beste van het stadsleven en het dorpsleven bij elkaar komen. In de buitengebieden en de dorpen staan rust en natuur naast een actief dorpsleven. De gemeente Meppel is ook een gebied dat een snelle ontwikkeling en groei doormaakt. Des te meer reden en kans om rekening te houden met de leefomgeving van onze jonge inwoners. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Kinderen hebben genoeg goede speelplekken.
- Jongeren hebben genoeg goede buitenplekken.
- Door jeugdigen veelgebruikte fietsroutes zijn zo veilig mogelijk.
- Belangrijke voorzieningen voor jeugdigen zijn per fiets goed te bereiken
- We bieden zoveel mogelijk woonperspectief voor jongeren die uit huis gaan

3.4.1.1 Kinderen hebben genoeg goede speelplekken

Bij de ontwikkeling en (her)inrichting van speelplekken wordt actief ingezet op participatie van kinderen en de directe leefomgeving, vanuit het speelruimtebeleid.

We hanteren 3 leeftijdscategorieën: 0-5 jaar(kinderen), 6-11 jaar (jeugd) en 12+(jongeren). We hebben geld in de begroting voor vervanging en onderhoud voor speelplekken voor de leeftijd van 0-11 jaar. Kinderen worden betrokken bij het formuleren van wensen en ideeën voor speelvoorzieningen, bijvoorbeeld door middel van tekenopdrachten op school of participatiebijeenkomsten in de wijk. Deze input wordt door de gemeente meegenomen bij het ontwerp en de realisatie van speelplekken, waarbij wordt gekeken naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de aangedragen ideeën. Op deze manier sluiten speelvoorzieningen beter aan bij de behoeften van kinderen. Daarnaast worden ook bewoners uit de wijk betrokken bij de planvorming, zodat speelplekken goed passen binnen de sociale en fysieke omgeving. Een recent voorbeeld hiervan is de herinrichting van een speeltuin in de wijken Koedijklanden/Berggierslanden, waarbij kinderen actief hebben meegedacht en meegewerkt aan de opknapbeurt. De 0-11 jaars groep heeft genoeg goede speelplekken. Een goede speelplek kan voldoende kinderen uit de omgeving bedienen en kent minimaal 3 speelwaarden (klimmen, glijden etc). ■

3.4.1.2 Jongeren hebben genoeg goede buitenplekken

In de leeftijd van 12 + verandert de wens van 'buitenspelen' vaak naar meer chill plekken. Soms ontstaat er ad-hoc een vraag voor bijvoorbeeld een pumptrack en skatebaan – daar wordt dan apart geld voor gevraagd.

In het participatieonderzoek voor de sociale basis hebben jongeren aangegeven dat ze meer plekken willen om elkaar te ontmoeten, niet per se buiten. Er wordt onderzocht op welke plekken we meer ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren kunnen ontwikkelen. ■

3.4.1.3 Door jeugdigen gebruikte fietsroutes zijn zo veilig mogelijk/ belangrijke voorzieningen voor jeugdigen zijn per fiets goed te bereiken

De gemeente zet breed in op het zo veilig mogelijk maken van fietsroutes die door jeugdigen worden gebruikt. Vanuit het *actieplan fiets* zijn onveilige routes geïnventariseerd, wat heeft geleid tot concrete maatregelen zoals de mogelijke aanleg van een fietstunnel bij Koedijklanden tussen de schoolcampus en het stationsgebied. Daarnaast wordt gewerkt aan hoogwaardige doorfietsroutes, zoals richting Nijeveen, en aan het verbeteren van de bereikbaarheid van scholen, sportvoorzieningen en het centrum, onder andere door voldoende en passende fietsenstallingen. ■

In het Omgevingsprogramma Mobiliteit beoordelen we de balans tussen functie en vorm van wegen en de mate waarin deze aansluit bij het (beoogde) gebruik. Kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals jeugdigen, voetganger en fietsers vormen hierbij een belangrijk aandachtspunt. We willen dat iedereen zich veilig – en daarmee zorgeloos – kan verplaatsen, met speciale aandacht voor voetgangers en fietsers. Dit sluit aan bij het STOMP-principe zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie. We leggen de belangrijkste wandel-, fiets- en autoroutes vast en kijken of we deze moeten aanpassen om de

fietsveiligheid te verhogen. Bijvoorbeeld bij grote verkeersaders, zoals de Ceintuurbaan, en routes door nieuwe woongebieden, zoals Noordpoort en Nieuwveense Landen. Bij nieuwe en tijdelijke schoollocaties, straatinrichtingen en gebiedsontwikkelingen houden we standaard rekening met verkeersveiligheid volgens landelijke richtlijnen. ■

Naast fysieke maatregelen is verkeerseducatie een belangrijk onderdeel van de aanpak. In samenwerking met provincie en scholen worden jaarlijks educatieve programma's uitgevoerd, zoals verkeersexamens, aandacht voor dode hoeken en veilig e-bikegebruik voor jongeren van 12–16 jaar. Ook wordt ingezet op gedragsbeïnvloeding tijdens uitgaansavonden en thematische aandacht (bijvoorbeeld alcohol en verkeer). De gemeente ziet het onderhouden van structureel contact met scholen als essentieel om tijdig signalen op te vangen en maatregelen goed aan te laten sluiten bij de praktijk. Door deze combinatie van infrastructuur, educatie, prioritering en samenwerking worden fietsroutes die door jeugdigen worden gebruikt zo veilig mogelijk ingericht.

3.4.1.4 We bieden zoveel mogelijk woonperspectief voor jongeren die uit huis gaan

De gemeente zet zich actief in om jongeren die uit huis gaan perspectief te bieden op passende woonruimte. Dit doen we door in te spelen op de woningbouwopgave én door starters op de woningmarkt gericht te ondersteunen. Jaarlijks werken we aan de realisatie van circa 365 nieuwe woningen, waarmee we inspelen op de groeiende vraag naar betaalbare woningen, ook voor jonge inwoners. ■

Daarnaast ondersteunt de gemeente starters op de koopwoningmarkt met een starterslening. Deze lening biedt starters de mogelijkheid om een aanvullend bedrag te lenen bovenop de reguliere hypotheek, waardoor het kopen van een eerste woning beter haalbaar wordt. ■

Tot slot investeren we in innovatieve oplossingen om jongeren en andere starters verder te helpen. In lijn met het coalitieakkoord is onderzocht op welke manier erfpacht- en grondleaseconstructies kunnen bijdragen aan betere kansen op de woningmarkt. Dit onderzoek is nagenoeg afgerond en wordt ter vaststelling aan het college voorgelegd. ■

3.4.2 de gemeente luistert

Dit uitgangspunt is in elke context belangrijk, dus ook als het om de leefomgeving gaat. Het aanleggen of aanpassen van speelveldjes of plekken voor jongeren is bij uitstek een gelegenheid om inwonersparticipatie te stimuleren. En wie weet beter wat leuke speeltoestellen zijn dan kinderen en jongeren zelf? Zie hiervoor ook 4.4.1.1 ■

3.4.3 Een hoopvolle toekomst

De gemeente heeft een afdeling 'duurzaamheid'. In de omgevingsvisie is dit een belangrijk thema. Meppel ambieert in 2040 aardgasvrij te zijn. Kortom, de gemeente Meppel is bewust bezig met klimaatverandering en een duurzame toekomst. Het is niet alleen belangrijk om actief bezig te zijn met duurzaamheid, maar ook om jeugdigen hierin mee te nemen, zodat zij zich daar minder zorgen over hoeven te maken. Voor dit onderdeel zijn de volgende uitgangspunten en doelen van belang, deze worden in zijn geheel beschreven:

- We houden bij toekomstplannen rekening met de factor duurzaamheid op de lange termijn.
- We houden bij toekomstplannen rekening met klimaatadaptatie.
- We betrekken jeugdigen actief bij thema's rond duurzaamheid door hen mee te nemen in communicatie-uitingen, door activiteiten gericht op jeugdigen en door hun mening te vragen.

Duurzaamheid wordt in Meppel breed benaderd, onder één samenhangende noemer; *Duurzaam in Meppel*. Thema's als energie, natuur, klimaat, circulariteit en afval zijn hier onlosmakelijk mee verbonden. Klimaatadaptatie is daarbij geen los thema, maar een vanzelfsprekend onderdeel van duurzaam beleid gericht op een leefbare en toekomstbestendige gemeente.

Via onder meer duurzaam.meppel.nl¹⁰ worden inwoners geïnformeerd op een toegankelijk (B1-)niveau over duurzame initiatieven. Scholen en onderwijsinstellingen kunnen deze informatie benutten in hun lessen en projecten. ■

Binnen het onderwijs wordt gewerkt aan een *doorgaande leerlijn op het thema duurzaamheid*, van het basisonderwijs tot en met het beroeps- en hoger onderwijs. Op basisscholen maken leerlingen op een laagdrempelige manier kennis met duurzaam gedrag via trajecten zoals *Junior Energiecoach* en *Junior Klimaatcoach*. Gedurende meerdere weken leren zij over energiegebruik, klimaat en wat zij thuis zelf kunnen doen, bijvoorbeeld op het gebied van douchen, verlichting en energieverbruik. ■

In het voortgezet onderwijs krijgt deze bewustwording een meer praktische invulling. Leerlingen doen mee aan concrete projecten, zoals de *Textielrace*¹¹, waarbij scholen uit Meppel de competitie aangaan met andere gemeenten om zoveel mogelijk textiel in te zamelen en hergebruik te stimuleren. Ook op het Technasium werken leerlingen aan actuele vraagstukken rondom verduurzaming, zoals energiegebruik in woningen en circulaire oplossingen. Een voorbeeld hiervan is het ontwikkelen en onderzoeken van een tiny house dat zoveel mogelijk is opgebouwd uit lokale en circulaire materialen. ■

¹⁰ <https://duurzaam.meppel.nl/>

¹¹ <https://meppel.voterra.nl/nieuws/nieuwsartikelen/textiel-race-in-meppel>

De verbinding tussen onderwijs en praktijk wordt verder versterkt door samenwerkingen met mbo-, hbo- en wo-opleidingen, onder andere op het gebied van engineering en technisch advies. Hierdoor krijgen studenten de kans om mee te werken aan echte vraagstukken uit de regio en draagt het onderwijs direct bij aan maatschappelijke opgaven. ■

Naast leren in de klas staat *leren door te doen in de leefomgeving* centraal. Jaarlijks vindt bijvoorbeeld *Meppel in 1 dag schoon* plaats: een grootschalige zwerfafvalactie waarbij basisscholen, middelbare scholen en andere inwoners samen de handen uit de mouwen steken. Aan deze actie doen ieder jaar meer dan duizend vrijwilligers mee. Daarnaast worden natuur- en milieudagen georganiseerd in samenwerking met natuur- en milieufederaties, met aandacht voor biodiversiteit en klimaat. ■

Tot slot proberen we steeds vaker in te zetten op jeugdparticipatie en toekomstdenken. Jongeren worden betrokken bij het nadenken over de toekomst van Meppel en de keuzes die daarbij horen. Een voorbeeld is het programma van kunstenaar Lucas de Man, waarin 30 tot 50 zogenoemde ‘toekomstbouwers’ – waaronder ook jongeren – meedenken over thema’s als de warmtetransitie en leefbaarheid. Vragen als *hoe ziet de toekomst van Meppel eruit* en *wat is nodig om jongeren aan de gemeente te binden en te boeien* staan hierbij centraal. Deze initiatieven laten zien hoe waardevol de inbreng van jongeren is bij het vormgeven van toekomstig beleid. ■

3.4.4 Een gezonde leefomgeving

De gemeente Meppel zet in op een gezonde leefomgeving als belangrijke randvoorwaarde voor gezond en veilig opgroeien. In lijn met de Omgevingsvisie Meppel wordt gestreefd naar een leefomgeving die schoon, veilig en uitnodigend is voor kinderen en jongeren. Daarbij is expliciet oog voor het beperken van blootstelling aan schadelijke stoffen en het stimuleren van gezond gedrag. Een concreet voorbeeld hiervan is het rookvrij maken van alle openbare speelplekken. Hiermee draagt Meppel bij aan het beschermen van jeugdigen tegen tabaksrook en het voorkomen van normalisering van rookgedrag. De ambitie is om uiterlijk in 2030 alle plekken waar kinderen elkaar ontmoeten of bewegen rookvrij te laten zijn. ■

Daarnaast wordt bij ruimtelijke keuzes steeds vaker rekening gehouden met gezondheidseffecten voor jeugdigen, zoals luchtkwaliteit, verkeersveiligheid en beweegvriendelijke inrichting. Door gezondheid vroeg mee te nemen in ruimtelijke en beleidsmatige afwegingen, werken we aan een leefomgeving die bijdraagt aan preventie, welbevinden en gelijke kansen voor jeugdigen.

Bijlage 1 overzicht inzet financiën middelen van Ark

Geschatte uitgaven bestemmingsreserve uitvoeringsagenda Jeugd

Onderwerp	Inhoud	Indicatieve raming (€)	2026	2027
Opplussen smw	FTE ophogen schoolmaatschappelijk werk om wachtlijsten op te heffen en snelle inzetbaarheid te garanderen. Onderzoeken van ombuigen individuele vraagstukken naar collectief groepsaanbod.	€100.000 1 FTE	€30.000 vanaf sept.	€70.000
Opplussen jongerenwerk	FTE ophogen jongerenwerk; grotere beschikbaarheid in de wijken en samenwerking met smw voor ombuigen individueel aanbod naar collectief.	€100.000 1FTE	€9000 vanaf dec	€91.000
Uitbreiden POH	Ophogen formatie POH, bredere beschikbaarheid om snelle inzet te blijven garanderen.	€100.000	€20.000 vanaf sept.	€80.000
Verbeteren onderlinge verbinding/inzet sociale kaart product	Verbeteren onderlinge verbinding voorliggend veld door bijv. organiseren bijeenkomsten. Daarnaast ontwikkeling sociale kaart product.	€30.000	€10.000	€20.000
Aanpak scheiding	Team relatie en Scheiding vormgeven waarbij inwoners op laagdrempelige manier advies kunnen ontvangen. Doel is escalatie voorkomen en vermindering van aanspraak op specialistische hulp. Daarnaast specifiek aanbod voor zware door geëscaleerde zaken d.m.v. gezinsadvocaat onderzoeken.	2 FTE (€200.000) oprichtingskosten (30% van personeelskosten: €60.000) gezinsadvocaat €50.000 (€10.000 per complexe casus) Communicatie, website en dergelijke €25.000 Totaal €335.000	€50.000 vanaf sept. -	€285.000
Haveltermade; oprichting Angelsloo academy	Naast buitenschools aanbod Haveltermade academy voor basisonderwijs doorgaand aanbod voor jongeren	€100.000	€20.000 vanaf sept.	€80.000

	ontwikkelen aan de hand van voorbeeld Angelsloo acadamy, startbudget.			
Inclusieve kinderopvang	De transformatie van het huidige systeem naar inclusieve kinderopvang waarbij in de transitie budget nodig is om pilots en training en onderwijs vorm te kunnen geven.	€120.000	€20.000 vanaf sept.	€100.000
Stevige sociale teams	Dichtbij hulp ontwikkelen, onderzoeken in welke vorm.	€180.000		€180.000
Opleiding en training breed	Om dichtbij en contextgerichte hulp vorm te kunnen geven is opleiding en training nodig, onderzoeken in welke vorm.	€100.000		€100.000
Onderwijsachterstanden cofinanciering	Onderwijsachterstandenbeleid heeft in Meppel een aantal waardevolle partners die onderwijsachterstanden voorkomen door persoonlijke inzet in de gezinnen. Deze inzet waarborgen voor twee jaar.	€80.000	€60.000	€20.000
Onderzoek werking voorliggend veld	Inzet op preventie kost geld maar levert ook veel op, onderzoek hoe dit eruit ziet in Meppel.	€10.000		€10.000
Flexibel budget/Onvoorzien	Flexibel budget om in te kunnen spelen op ontwikkelingen en onvoorziene kosten, waardoor de beschreven ontwikkelingen doorgang kunnen blijven krijgen.	€145.000	10.000	€135.000
Totaal		€1400.000	€229.000	€1171.000